

Beslissing

(B)2080
28 mei 2020

Beslissing over het voorstel van Elia Transmission Belgium NV van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning, met inbegrip van de typeovereenkomst voor levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning, ingediend per brieven van 17 en 28 april 2020

Artikel 4 en 234 van het koninklijk besluit van 22 april 2019 houdende een technisch reglement voor het beheer van het transmissienet van elektriciteit en de toegang ertoe

Niet-vertrouwelijke versie

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE.....	2
INLEIDING	3
1. WETTELIJK KADER.....	4
1.1. Het Europese richtsnoer SOGL.....	5
1.2. Het federaal wettelijk kader.....	7
2. ANTECEDENTEN.....	9
2.1. Algemeen.....	9
2.2. Raadpleging.....	10
3. BEOORDELING	11
3.1. Algemene opmerkingen	11
3.1.1. Voorafgaand	11
3.1.2. De plaats van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning ten aanzien van de ruimere verplichtingen van de transmissienetbeheerder inzake het beheer van spanning en reactief vermogen in het net.....	11
3.1.3. De modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning vs. de typeovereenkomst voor levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning	12
3.1.4. Deelname van transmissienetgebruikers aan de dienst: verplichte vs. vrijwillige deelname.....	13
3.1.5. Deelname van publieke-distributienetgebruikers en CDS-gebruikers aan de dienst ...	13
3.2. Artikelsgewijze commentaar	16
3.2.1. Modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning (“T&C VSP”).....	16
3.2.2. Bijlage: Contract voor levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning	17
4. CONCLUSIE	52
BIJLAGEN	54

INLEIDING

De COMMISSIE VOOR DE REGULERING VAN DE ELEKTRICITEIT EN HET GAS (CREG) onderzoekt hierna, op grond van de artikelen 4 en 234 van het koninklijk besluit van 22 april 2019 houdende een technisch reglement voor het beheer van het transmissienet van elektriciteit en de toegang ertoe, de aanvraag tot goedkeuring van het voorstel van de NV Elia Transmission Belgium van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning, met inbegrip van de typeovereenkomst voor levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning.

Deze aanvraag werd door de NV Elia Transmission Belgium (hierna: Elia) per brief van 17 april 2020, ontvangen op dezelfde datum, bij de CREG ter goedkeuring ingediend.

Elia heeft voorafgaand aan de indiening van dit voorstel van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning informeel overleg gepleegd met de CREG en twee openbare raadplegingen gehouden resp. van 16 september tot 16 oktober 2019 en van 27 januari tot 24 februari 2020, waarbij de tweede openbare raadpleging werd heropend van 20 maart tot 8 april 2020. Per brief van 28 april 2020 werden, ter aanvulling van de brief van 17 april 2020, de consultatiedocumenten betreffende deel I "Algemene Voorwaarden" van de typeovereenkomst voor levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning aan de CREG overgemaakt. Met deze laatste brief maakte Elia eveneens een gecorrigeerde Nederlandstalige versie van het voorstel van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning, met inbegrip van de typeovereenkomst voor levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning over, ter vervanging van de Nederlandstalige versie bezorgd per brief van 17 april 2020. Zodoende worden alle antwoorden die Elia tijdens de voornoemde raadplegingen ontving en de verslagen waarin door Elia geantwoord wordt op de opmerkingen van marktpartijen aan het aanvraagdossier toegevoegd (in het Engels). Eveneens wordt een begeleidende nota dd. 27 januari 2020 met toelichting bij het voorstel aan de aanvraag toegevoegd (in het Engels).

Het directiecomité van de CREG heeft deze beslissing over het voorstel van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning, met inbegrip van de typeovereenkomst voor levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning (de versies ingediend in het Nederlands en het Frans), ingediend door Elia per brieven van 17 en 28 april 2020, genomen tijdens zijn vergadering van 28 mei 2020.

1. WETTELIJK KADER

1. De ondersteunende diensten betreffende het beheer van het transmissienet, waartoe de dienst voor regeling van het reactief vermogen en handhaving van de spanning behoort, moeten met toepassing van artikel 233, tweede lid, van het koninklijk besluit van 22 april 2019 houdende een technisch reglement voor het beheer van het transmissienet van elektriciteit en de toegang ertoe (hierna: het federaal technisch reglement) worden ingericht volgens boek 1 van deel 6 van het federaal technisch reglement, onverminderd de bepalingen betreffende die ondersteunende diensten in het Europese richtsnoer SOGL¹ en de Europese netwerkcode E&R².

Hierna wordt ingegaan op de relevante bepalingen van het Europese richtsnoer SOGL³ (deel 1.1) en van het federaal wettelijk kader (deel 1.2). Het spreekt voor zich dat de ondersteunende dienst voor regeling van het reactief vermogen en handhaving van de spanning ook raakpunten heeft met andere wetgeving, zoals bijvoorbeeld de technische vereisten waaraan installaties zijn onderworpen met toepassing van de Europese netcodes RfG⁴, DCC⁵ en HVDC⁶ en de bepalingen in de Richtlijn 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU betreffende de aankoop van niet-frequentiegerelateerde ondersteunende diensten, waarvoor de CREG verwijst naar de betrokken wetteksten.

De CREG merkt voorafgaandelijk graag op dat het Europese richtsnoer SOGL de termen “spanningsregeling”, “blindvermogensreserve” en “blindvermogen” hanteert (cf. definities in artikel 3), terwijl het federaal technisch reglement gewag maakt van de termen “handhaving van de spanning” en “reactief vermogen”.

Artikel 3.2, 21., van het Europese richtsnoer SOGL definieert de term “spanningsregeling” als de “manuele of geautomatiseerde regelacties op het productieknooppunt, op de eindknooppunten van de AC-lijnen of HVDC-systemen, op transformatoren of andere apparatuur die zijn bedoeld om de ingestelde spanning of de ingestelde waarde van het blindvermogen te handhaven”.

Artikel 3.2, 57., van het Europese richtsnoer SOGL definieert de term “blindvermogensreserve” als “het voor handhaving van de spanning beschikbare blindvermogen”.

Het federaal technisch reglement definieert de termen “spanning” en “reactief vermogen” niet. Wel bepaalt artikel 1 van het federaal technisch reglement onder meer dat de definities in de Europese netwerkcodes en richtsnoeren, waaronder het Europese richtsnoer SOGL, van toepassing zijn op dit reglement.

¹ Verordening (EU) 2017/1485 van de Commissie van 2 augustus 2017 tot vaststelling van richtsnoeren betreffende het beheer van elektriciteitstransmissiesystemen.

² Verordening (EU) 2017/2196 van de Commissie van 24 november 2017 tot vaststelling van een netcode voor de noodtoestand en het herstel van het elektriciteitsnet.

³ De Europese netcode E&R is niet meteen relevant in deze context.

⁴ Verordening (EU) 2016/631 van de Commissie van 14 april 2016 tot vaststelling van een netcode betreffende eisen voor de aansluiting van elektriciteitsproducenten op het net.

⁵ Verordening (EU) 2016/1388 van de Commissie van 17 augustus 2016 tot vaststelling van een netcode voor aansluiting van verbruikers.

⁶ Verordening (EU) 2016/1447 van de Commissie van 26 augustus 2016 tot vaststelling van een netcode betreffende eisen voor de aansluiting op het net van hoogspanningsgelijkstroomsystemen en op gelijkstroom aangesloten power park modules.

1.1. HET EUROPESE RICHTSNOER SOGL

2. Een ruim aantal artikelen uit het Europese richtsnoer SOGL houden verband met de dienst voor regeling van het reactief vermogen en handhaving van de spanning, gelinkt aan:

- de rechten en plichten van Elia om de veiligheid van het net te garanderen en hiervoor blindvermogenmiddelen in te zetten (inzonderheid de artikelen 19, 20 tot 22 en 27 tot 29),
- de gegevens die moeten worden uitgewisseld (structureel, prognose, real-time), en de modaliteiten voor de gegevensuitwisseling (inzonderheid de artikelen 40 tot 53),
- de rechten en plichten van Elia in het kader van ondersteunende diensten in het algemeen, en blindvermogendiensten in het bijzonder (inzonderheid de artikelen 108 en 109).

In artikel 234 van het federaal technisch reglement (het enige artikel van Boek 1 van deel 6 van het federaal technisch reglement dat specifiek gaat over de ondersteunende dienst voor regeling van het reactief vermogen en handhaving van de spanning) wordt verwezen naar artikel 22.1, c), en artikel 29.6 en 29.9 van het Europese richtsnoer SOGL. De artikelen 22 en 29 van het Europese richtsnoer SOGL worden hierna weergegeven:

Artikel 22 van het Europese richtsnoer SOGL

“1.Elke TSB gebruikt de volgende categorieën van remediërende maatregelen:

- a) de duur van de geplande niet-beschikbaarheid of wederingebruikname van elementen van het transmissiesysteem aanpassen teneinde de operationele beschikbaarheid van die elementen te bereiken;
- b) de elektriciteitsstromen actief beïnvloeden door middel van:
 - i) omschakeling van de vermogenstransformatoren; ii) omschakeling van de faseverschuivende transformatoren; iii) wijziging van de topologie;
- c) spanning en blindvermogen beheren door middel van:
 - i) omschakeling van de vermogenstransformatoren; ii) schakeling van de condensatoren en reactoren; iii) schakeling van de op vermogenselektronica gebaseerde apparaten voor spannings- en blindvermogensbeheer; iv) transmissiegekoppelde DSB's en significante netgebruikers instrueren om de automatische spannings- en blindvermogensregeling van transformatoren te blokkeren, of om op hun eigen installaties de in de punten i) tot en met iii) genoemde remediërende maatregelen te treffen indien de afname van de spanning de operationele veiligheid in gevaar brengt of in een transmissiesysteem tot een spanningsineenstorting dreigt te leiden; verzoeken om verandering van het gegenereerde blindvermogen of de spanningsrichtwaarde van de transmissiegekoppelde synchrone elektriciteitsproductie-eenheden; v) verzoeken om verandering van het gegenereerde blindvermogen van de omvormers van transmissiegekoppelde niet-synchrone elektriciteitsproductie-eenheden;
- d) day-ahead en intraday zoneoverschrijdende capaciteiten herberekenen overeenkomstig Verordening (EU) 2015/1222;
- e) transmissie- of distributiegekoppelde systeemgebruikers redispatchen binnen de regelzone van de TSB, tussen twee of meer TSB's;
- f) compensatiehandel tussen twee of meer biedzones;
- g) werkzaamvermogensstromen aanpassen via HVDC-systemen;

- h) frequentieafwijkingsbeheerprocedures activeren;
- i) de reeds toegewezen zoneoverschrijdende capaciteit beperken overeenkomstig artikel 16, lid 2, van Verordening (EG) nr. 714/2009; in een noodsituatie waarin het gebruik van die capaciteit de operationele veiligheid in gevaar brengt en redispatching of compensatiehandel niet mogelijk is, stemmen alle TSB's bij een bepaalde interconnector in met een dergelijke aanpassing, en
- j) voor zover van toepassing de handmatig beheerde belastingsafschakeling in normale of alarmtoestand erbij betrekken.

2. Wanneer dit noodzakelijk is en gerechtvaardigd om de operationele veiligheid te handhaven, is het elke TSB toegestaan remediërende maatregelen op te stellen en uit te voeren. De TSB meldt en verantwoordt dergelijke gevallen na invoering van de aanvullende remediërende maatregelen ten minste eenmaal per jaar bij de desbetreffende reguleringsinstantie en, indien van toepassing, de lidstaat. De desbetreffende rapporten en verantwoordingen worden eveneens gepubliceerd. De Europese Commissie dan wel het Agentschap kunnen de desbetreffende reguleringsinstantie verzoeken aanvullende informatie te verstrekken over de uitvoering van aanvullende remediërende maatregelen wanneer die van invloed zijn op een aangrenzend transmissiesysteem.”

Artikel 29 van het Europese richtsnoer SOGL

“1. Indien de spanning op een aansluitpunt naar het transmissiesysteem zich buiten het in de tabellen 1 en 2 van bijlage II bij deze verordening aangegeven bereik bevindt, treft elke TSB remediërende maatregelen voor spanningsregeling en blindvermogensbeheer overeenkomstig artikel 22, lid 1, onder c), van deze verordening teneinde de spanningswaarde op het aansluitpunt terug te brengen binnen het in bijlage II aangegeven bereik en binnen de daartoe in artikel 16 van Verordening (EU) 2016/631 en artikel 13 van Verordening (EU) 2016/1388 aangegeven tijdsgrens.

2. Elke TSB houdt in zijn operationele veiligheidsanalyse rekening met de spanningswaarden waarbij transmissiegekoppelde SNG's die niet zijn onderworpen aan de vereisten van Verordening (EU) 2016/631 of Verordening (EU) 2016/1388 zich mogen afsluiten van het net.

3. Elke TSB waarborgt een blindvermogensreserve van adequate omvang die tijdig kan worden ingezet om de spanningswaarden binnen zijn regelzone en op interconnectoren binnen het in bijlage II aangegeven bereik te handhaven.

4. TSB's die via AC-interconnectoren met elkaar zijn verbonden, dienen gezamenlijk passende afspraken voor de spanningsregeling te maken om te waarborgen dat de gemeenschappelijke, overeenkomstig artikel 25, lid 4, vastgestelde operationele veiligheids grenzen worden gerespecteerd.

5. Elke TSB maakt met elke transmissiegekoppelde DSB afspraken over de richtwaarden voor blindvermogen, de bereiken van de arbeidsfactor en spanningsrichtwaarden voor spanningsregeling op het aansluitpunt tussen de TSB en de DSB overeenkomstig artikel 15 van Verordening (EU) 2016/1388. Elke transmissiegekoppelde DSB zet zijn beschikbare blindvermogensmiddelen in en heeft het recht spanningsregelinginstructies te geven aan distributiegekoppelde SNG's teneinde die parameters te handhaven.

6. Elke TSB is bevoegd om alle beschikbare blindvermogenscapaciteit binnen zijn regelzone in te zetten met het oog op een effectief blindvermogensbeheer en handhaving van de spanningsbereiken overeenkomstig de tabellen 1 en 2 van bijlage II bij deze verordening.

7. Elke TSB dient al dan niet rechtstreeks en zo mogelijk in samenspraak met de transmissiegekoppelde DSB blindvermogensbronnen binnen zijn regelzone te beheren, met inbegrip van het blokkeren van de automatische spannings- en blindvermogensregeling van transformatoren, spanningsverlaging en afsluiting bij lage spanning, teneinde binnen de operationele veiligheidsgrenzen te blijven en spanningsineenstorting in het transmissiesysteem te voorkomen.

8. Elke TSB stelt de spanningsregelingsmaatregelen vast in overleg met de transmissiegekoppelde SNG's en DSB's en met zijn buur-TSB's.

9. Wanneer dat voor de spanningsregeling en het blindvermogensbeheer van het transmissiesysteem relevant is, kan een TSB, in samenspraak met een DSB, instructies inzake de spanningsregeling geven aan een distributiegekoppelde SNG.“

1.2. HET FEDERAAL WETTELIJK KADER

3. Het federaal technisch reglement bepaalt het volgende inzake de dienst voor regeling van het reactief vermogen en handhaving van de spanning:

“Art. 234. De transmissienetbeheerder bepaalt, op transparante en niet-discriminerende wijze, in de typeovereenkomst(en) bedoeld in artikel 4, § 1, 5°, de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning, de technische specificaties inzake de levering van de dienst voor regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning, de voorwaarden voor deelname en het mechanisme voor het opzetten van die ondersteunende dienst, alsook, in voorkomend geval, de modaliteiten voor de compensatie met betrekking tot de deelname aan deze dienst.

Overeenkomstig de artikelen 29.6 en 22.1, c) van de Europese richtsnoeren SOGL, is elke transmissienetgebruiker van wie de elektrische uitrusting, waarvan hij eigenaar of beheerder is, onderworpen aan de technische vereisten wat betreft haar geschiktheid voor de regeling van het reactief vermogen en de handhaving van de spanning overeenkomstig de artikelen 62 tot 68 alsook de artikelen 89, 93, 99, 104, 106, 107, 118, 119, 130 en 131 is verplicht om op verzoek van de transmissienetbeheerder deel te nemen aan de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning binnen de technische grenzen van deze installaties.

Elke transmissienetgebruiker kan vrij aan de transmissienetbeheerder voorstellen om deel te nemen aan de dienst van regeling van het reactief vermogen en handhaving van de spanning via één of meerdere van zijn installaties, andere dan die bedoeld in paragraaf 2, en dit op voorwaarde dat hij beantwoordt aan de technische specificaties en voorwaarden voor deelname aan de dienst bedoeld in paragraaf 1.

De modaliteiten die de deelname van publieke-distributienetgebruikers en CDS-gebruikers mogelijk maken, alsook de eventueel noodzakelijke coördinatie met de beheerder van het publieke distributienet of met de betrokken CDS-beheerder op wiens net ze aangesloten zijn, overeenkomstig artikel 29.9 van de Europese richtsnoeren SOGL, staan eveneens beschreven in de typeovereenkomst(en) bedoeld in artikel 4, § 1, 5°. De deelname van deze netgebruikers aan deze dienst is in elk geval onderworpen aan de voorafgaande toestemming van hun publieke-distributienetbeheerder of CDS-beheerder en/of aan de naleving van eventuele technische of operationele beperkingen voor de levering van de dienst opgelegd door deze publieke-distributienetbeheerder of CDS-beheerder. De betreffende publieke-distributienetbeheerder of CDS-beheerder kan, mits gepaste motivering, limieten opleggen of

deelname weigeren teneinde de veiligheid van zijn net te waarborgen. De dienst voor regeling van het reactief vermogen en behoud van de spanning wordt rechtstreeks verstrekt door de netgebruiker die aan die dienst deelneemt in de hoedanigheid van aanbieder van regeling van reactief vermogen en behoud van spanning of via een derde die in dat geval aanbieder van regeling van reactief vermogen en behoud van spanning is volgens een aanduidingsprocedure beschreven in de modaliteiten en voorwaarden bedoeld in paragraaf 1.

De aanbieder van regeling van het reactief vermogen en handhaving van de spanning sluit met de transmissienetbeheerder een overeenkomst voor levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning, waarin hij zich verbindt tot naleving van de modaliteiten en voorwaarden bedoeld in de paragrafen 1 en 3. Deze overeenkomst wordt eveneens voor goedkeuring voorgelegd aan de commissie.”

Wat betreft de technische vereisten voor de geschiktheid van installaties die verplicht moeten deelnemen aan de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning, verwijst artikel 234, tweede lid, van het federaal technisch reglement naar de artikelen 62 tot 68 alsook de artikelen 89, 93, 99, 104, 106, 107, 118, 119, 130 en 131, van het federaal technisch reglement.

4. De dienst voor regeling van het reactief vermogen en handhaving van de spanning is een ondersteunende dienst met toepassing van artikel 223, 2°, a), van het federaal technisch reglement.

5. Met toepassing van artikel 4, §1, 5°, van het federaal technisch reglement worden onder meer de typeovereenkomsten voor het aanbieden van ondersteunende diensten andere dan de balanceringsdiensten bedoeld in boek 1 van deel 6 ter goedkeuring voorgelegd volgens de procedure van paragraaf 2. Tot deze overeenkomsten behoort de typeovereenkomst voor levering van de dienst van de regeling van het reactief vermogen en handhaving van de spanning. Met toepassing van artikel 4, §2, van het federaal technisch reglement geeft de transmissienetbeheerder zo vlug mogelijk kennis aan de CREG van de ontwerpen van overeenkomsten bedoeld in paragraaf 1 en de hieraan aangebrachte wijzigingen. De CREG neemt haar beslissing tot goedkeuring, tot verzoek om herziening van bepaalde clausules of tot weigering van de goedkeuring, binnen een redelijke termijn. Met toepassing van artikel 4, §4, van het federaal technisch reglement verduidelijken de ontwerpen van de overeenkomsten bedoeld in paragraaf 1, net als hun eventuele wijzigingen, hun ingangsdatum die wordt goedgekeurd door de CREG, rekening houdend met hun draagwijdte en vereisten gelinkt aan de betrouwbaarheid, de veiligheid en de efficiëntie van het transmissienet.

Het voorstel van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning, met inbegrip van de typeovereenkomst voor levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning, ingediend door Elia ter goedkeuring van de CREG per brief van 17 april 2020, vormt zowel het voorstel van de voorwaarden bedoeld in artikel 234 van het federaal technisch reglement als het voorstel van typeovereenkomst voor levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning met toepassing van artikel 4 van het federaal technisch reglement. De verwijzing naar beide rechtsgronden is ook opgenomen onder “Overwegende hetgeen volgt” in het ter goedkeuring voorgelegde voorstel van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning.

6. De aankoop van de dienst voor de regeling van het reactief vermogen en handhaving van de spanning door Elia gebeurt overeenkomstig de procedure voorzien in artikel 12*quinquies* van de wet van 29 april 1999 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt (hierna: de elektriciteitswet):

“§ 1. De door de aanbieders van de ondersteunende diensten voorgestelde prijzen op het transmissienet zijn voldoende aantrekkelijk om op korte en op lange termijn hun levering aan de

netbeheerder te waarborgen. De netbeheerder verschaft zich deze ondersteunende diensten volgens transparante, niet-discriminerende en op de marktregels gebaseerde procedures. Bij de uitwerking van de procedures aangaande de ondersteunende diensten geleverd door gebruikers van het distributienet, stelt de netbeheerder alles in het werk om samen te werken met de distributienetbeheerders. De netbeheerder informeert jaarlijks de commissie en de minister, op basis van een verslag dat bewijsstukken bevat, over de prijzen die hem werden aangeboden voor de levering van ondersteunende diensten en over de acties die hij heeft ondernomen, met toepassing van artikel 234 van het koninklijk besluit van 27 juni 2001 houdende een technisch reglement voor het beheer van het transmissienet van elektriciteit en de toegang ertoe. Hij integreert hierin, desgevallend, een voorstel van waardering van de prestaties van ondersteunende diensten die hij verricht door middel van de productiemiddelen die hij bezit krachtens artikel 9, § 1. Deze waardering toont de positieve impact inzake tarieven en volumes aan van deze prestaties van ondersteunende diensten.

Op basis van het verslag van de netbeheerder, stelt de commissie, met toepassing van artikel 4 van het koninklijk besluit van 11 oktober 2002 met betrekking tot de openbare dienstverplichtingen in de elektriciteitsmarkt, een verslag op dat uitdrukkelijk en op gemotiveerde wijze aangeeft of de prijzen die worden aangeboden voor de ondersteunende diensten al dan niet manifest onredelijk zijn. Het gemotiveerde verslag wordt meegedeeld aan de netbeheerder binnen 60 werkdagen volgend op de ontvangst van het verslag bedoeld in het eerste lid.

Indien het verslag van de commissie vaststelt dat de prijzen manifest onredelijk zijn of op vraag van de netbeheerder, kan de Koning, na advies van de commissie en op voorstel van de minister, met het oog op de bevoorradingszekerheid, bij dwingende beslissing een openbare dienstverplichting opleggen die het volume en de prijzen van de ondersteunende diensten dekken van de producenten in de Belgische regelzone. De commissie houdt rekening met deze beslissing voor de goedkeuring van de tarieven van de netbeheerders.

De maatregel mag niet langer gelden dan twee jaar, mits een jaarlijks verslag van de commissie.

§ 2. De elektriciteitsproductieschijven waarop de netbeheerder een beroep kan doen om de ondersteunende diensten tot stand te brengen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van zijn diensten worden vastgesteld per blok van 1 MW voor de primaire, secundaire en tertiaire reserves.”

2. ANTECEDENTEN

2.1. ALGEMEEN

7. Het voorstel van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning, met inbegrip van de typeovereenkomst voor levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning, dat het voorwerp vormt van deze beslissing, werd door Elia aan de CREG voorgelegd per brieven van 17 en 28 april 2020 (bijlage 2), na openbare raadpleging van de marktpartijen.

2.2. RAADPLEGING

8. Elia heeft twee openbare raadplegingen gehouden over het voorstel van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning voorgelegd aan de CREG per brieven van 17 en 28 april 2020 (hierna: het voorstel van Elia van 17 april 2020), nl. van 16 september tot 16 oktober 2019 wat Deel I “Algemene Voorwaarden” betreft en van 27 januari tot 24 februari 2020 wat de overige delen van het voorstel betreft, waarbij deze tweede raadpleging werd heropend van 20 maart tot 8 april 2020 wat betreft de Nederlandstalige en Franstalige versies ervan. De antwoorden die Elia tijdens deze beide openbare raadplegingen ontving en de consultatierapporten van 3 december 2019 en 17 april 2020 worden aan het aanvraagdossier tot goedkeuring van het voorstel van Elia van 17 april 2020 toegevoegd.

Met toepassing van artikel 40, eerste lid, 2°, van zijn huishoudelijk reglement zal het directiecomité van de CREG met het oog op het nemen van een beslissing, geen openbare raadpleging organiseren wanneer de netbeheerder reeds een effectieve openbare raadpleging organiseerde over het voorwerp van de beslissing van het directiecomité. In dat geval zorgt het directiecomité ervoor dat het geheel van documenten en informatie betreffende de raadpleging, de antwoorden alsmede een verslag waarin geantwoord wordt op de ontvangen opmerkingen, aan hem worden overgemaakt. Met toepassing van artikel 40, derde lid, van het huishoudelijk reglement van het directiecomité van de CREG wordt onder een “effectieve openbare raadpleging” begrepen een raadpleging op de website van de organisator ervan, waarbij alle partijen die geregistreerd zijn op deze website onverwijld per nieuwsbrief of e-mailbericht geïnformeerd worden van het lanceren van de raadpleging, die gemakkelijk toegankelijk is vanuit de startpagina van deze website, die voldoende gedocumenteerd is en die een redelijke antwoordtermijn laat.

De voornoemde door Elia georganiseerde openbare raadplegingen over het voorstel van Elia van 17 april 2020 waren volgens de CREG effectief aangezien deze plaatsvonden op de website van Elia, alle partijen geregistreerd op deze website werden ingelicht van de lancering van de raadplegingen, deze gemakkelijk toegankelijk waren via de gebruikelijke webpagina “Publieke consultaties”, zij voldoende gedocumenteerd waren hoewel opgesplitst in twee afzonderlijke raadplegingen waarvan één consultatie heropend werd ingevolge een opmerking van een marktpartij om eveneens de versies in het Nederlands en het Frans voor te leggen, en een redelijke antwoordtermijn voorzagen van (minstens) een maand. De antwoorden op de raadplegingen en de consultatierapporten van 3 december 2019 en 17 april 2020 werden door Elia aan de CREG bezorgd (bijlagen 3 en 4). Eveneens werd een begeleidende nota met toelichting bij het voorstel aan de openbare raadpleging van 27 januari tot 24 februari 2020 en aan de aanvraag toegevoegd (bijlage 5).

In voorliggend geval vonden de twee afzonderlijke openbare raadplegingen achtereenvolgens plaats, zodat de marktpartijen, bij de tweede raadpleging nog de gelegenheid hadden om desnoods terug te komen op bepaalde opmerkingen gegeven tijdens de eerste openbare raadpleging of deze te preciseren.

Om die redenen heeft het directiecomité van de CREG op grond van artikel 23, §1, van zijn huishoudelijk reglement beslist om, in het kader van de huidige beslissing en met toepassing van artikel 40, eerste lid, 2°, van zijn huishoudelijk reglement, zelf geen (nieuwe) openbare raadpleging te organiseren voorafgaand aan de huidige beslissing.

3. BEOORDELING

3.1. ALGEMENE OPMERKINGEN

3.1.1. Voorafgaand

9. De dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning wordt in de hiernavolgende bespreking ook aangeduid als de “MVAR-dienst” of “de dienst”.

De modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning worden hierna ook aangeduid met de termen “*terms and conditions VSP*” of nog “T&C VSP”. De aanbieder van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning wordt hierna ook aangeduid met de termen “dienstverlener” of “VSP”.

Met de termen “ontwerpnota van Elia over de MVAR-dienst” of “ontwerpnota over de MVAR-dienst” wordt verwezen naar de studie van Elia van 31 oktober 2018 over deze dienst.⁷

3.1.2. **De plaats van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning ten aanzien van de ruimere verplichtingen van de transmissie-netbeheerder inzake het beheer van spanning en reactief vermogen in het net**

10. In dit deel gaat de CREG in op het ruimere kader waarin deze dienst van regeling van het reactief vermogen van handhaving van de spanning plaatsvindt binnen het algemeen proces van beheer van reactief vermogen en handhaving van spanning door Elia.

Deze T&C VSP bepalen de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en de handhaving van spanning.

Ze bepalen het contractuele kader tussen Elia en de VSP, zoals bepaald in artikel 234 van het federaal technisch reglement.

Het ruimere kader voor het beheer van reactief vermogen en handhaving van spanning wordt geschetst in het Europese richtsnoer SOGL. Het bevat verschillende componenten, zoals hieronder op niet-exhaustieve wijze wordt weergegeven:

- Ten eerste definieert het Europese richtsnoer SOGL in artikel 22.1.c) ook andere middelen die de transmissiesysteembeheerder (TSB) kan of dient te gebruiken om de spanning te handhaven. Het proces om deze verschillende middelen in te zetten, met het oog op een efficiënte en veilige uitbating van het net, valt buiten het contractuele kader tussen de TSB en de VSP.
- Ten tweede is bij het beheer van reactief vermogen en handhaving van spanning het bepalen en het waarborgen van een adequaat volume aan blindvermogenreserve een belangrijke component. Zo bepaalt artikel 19 van het Europese richtsnoer SOGL dat elke TSB binnen zijn regelzone toezicht houdt op onder meer de stromen van blindvermogen en blindvermogenreserves op basis van realtimeafstandmetingen of

⁷ Studie met als titel “*Study on the future design of the ancillary service of voltage and reactive power control*” van 31 oktober 2018, www.elia.be/nl/elektriciteitsmarkt-en-systeem/systeemdiensten/de-spanningsstabiliteit-garanderen

berekende waarden uit zijn observatiezone. Hierbij bepaalt artikel 29 (3) van het Europese richtsnoer SOGL dat elke TSB een blindvermogenreserve waarborgt van adequate omvang die tijdig kan ingezet worden om de spanningswaarden binnen zijn regelzone en op interconnectoren binnen het in bijlage II aangegeven bereik te handhaven.

- Ten derde heeft het beheer van reactief vermogen en handhaving van spanning door Elia ook een inter-TSO component. Bij het toezicht houden op de stromen van blindvermogen en blindvermogenreserves, bijvoorbeeld, specificeert artikel 19 van het Europese richtsnoer SOGL dat de TSB hierbij dient rekening te houden met de structurele en realtimegegevens overeenkomstig artikel 42 dat de uitwisseling van realtimegegevens en prognosegegevens tussen TSB's bepaalt. Hierbij preciseert artikel 29(4) van het Europese richtsnoer SOGL dat TSB's die via AC-interconnectoren met elkaar verbonden zijn, gezamenlijk passende afspraken dienen te maken voor de spanningsregeling om te waarborgen dat de gemeenschappelijke, overeenkomstig artikel 25, lid 4, vastgelegde operationele veiligheidsgrenzen worden gerespecteerd.

De CREG vraagt aan Elia om bij haar eerstvolgende voorstel van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning een begeleidende nota toe te voegen inzake de implementatie van deze artikelen van het Europese richtsnoer SOGL in de praktijk en de visie van Elia omtrent de eventuele impact daarvan op het ingediende voorstel ter goedkeuring.

3.1.3. De modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning vs. de typeovereenkomst voor levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning

11. Met toepassing van artikel 234, eerste lid, van het federaal technisch reglement bepaalt de transmissienetbeheerder, op transparante en niet-discriminerende wijze, in de typeovereenkomst(en) bedoeld in artikel 4, §1, 5°, van het federaal technisch reglement:

- de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning,
- de technische specificaties inzake de levering van de dienst voor regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning,
- de voorwaarden voor deelname en het mechanisme voor het opzetten van die ondersteunende dienst, alsook,
- in voorkomend geval, de modaliteiten voor de compensatie met betrekking tot de deelname aan deze dienst.

Het voorstel van Elia van 17 april 2020 is opgevat als een voorstel van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning, waarvan de typeovereenkomst voor levering van deze dienst een bijlage vormt. Niettemin wordt in artikel 1 van het voorstel dan weer bepaald dat in het modelcontract (de typeovereenkomst) de genoemde modaliteiten en voorwaarden zijn opgenomen. In feite vormt de typeovereenkomst het hoofdbestanddeel van het voorstel voorafgegaan door een viertal artikelen van algemene aard.

Het voorstel van Elia van 17 april 2020 omvat ook de technische specificaties inzake de levering van de dienst voor regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning (titel 3 van deel

II van de typeovereenkomst), de voorwaarden voor deelname aan de ondersteunende dienst (titel 2 van deel II van de typeovereenkomst) en de modaliteiten in verband met de vergoeding voor de dienst (titel 5 van deel II van de typeovereenkomst). Het mechanisme voor het opzetten van de ondersteunende dienst wordt geregeld door artikel 108 van het Europese richtsnoer SOGL en artikel 12^{quinquies} van de elektriciteitswet.

Het voorstel van Elia van 17 april 2020 bevat met andere woorden de bepalingen in verband met de in artikel 234, eerste lid, van het federaal technisch reglement genoemde elementen.

3.1.4. Deelname van transmissienetgebruikers aan de dienst: verplichte vs. vrijwillige deelname

12. Artikel 234 van het federaal technisch reglement voorziet dat een aantal categorieën transmissienetgebruikers verplicht moeten deelnemen aan de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning (tweede lid) en dat een aantal andere categorieën transmissienetgebruikers vrijwillig mogen deelnemen aan deze dienst (derde lid).

Het voorstel van Elia van 17 april 2020 is opgevat in die zin dat eenzelfde set van modaliteiten en voorwaarden van toepassing is op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning, ongeacht of zij vrijwillig of verplicht aan deze dienst deelnemen.

De CREG is van mening dat dit in beginsel een goed uitgangspunt is, nl. om de dienstverleners maximaal gelijk te behandelen. Niettemin kan een verschil in behandeling gerechtvaardigd zijn of zich opdringen indien zou blijken dat daarvoor een objectieve rechtvaardiging bestaat.

3.1.5. Deelname van publieke-distributienetgebruikers en CDS-gebruikers aan de dienst

13. Het voorstel van Elia van 17 april 2020 gaat ervan uit dat alle publieke-distributienetgebruikers en CDS-gebruikers op vrijwillige basis kunnen deelnemen aan de dienst voor regeling van het reactief vermogen en handhaving van de spanning voor zover de beheerder van het publieke distributienet resp. CDS-beheerder daartoe toestemming geven en dat de betrokken CDS-beheerder of beheerder van het publieke distributienet in dat geval het exclusieve recht hebben om de MVAR-dienst aan Elia te leveren door de rol van VSP op te nemen of door een VSP aan te duiden (punt 3.2.1.2 van de begeleidende nota van Elia van 27 januari 2020 – zie bijlage 5). Indien de gebruiker zich bevindt achter een verbindingpunt dat een distributienet met het transmissienet verbindt (hetzij als publieke-distributienetgebruiker, hetzij als gebruiker van een gesloten distributienet aangesloten op een publiek distributienet), is het voorstel van Elia dat de beheerder van het publieke distributienet het exclusieve recht heeft om de MVAR-dienst aan Elia te leveren en derhalve VSP te zijn of een derde partij als VSP aan te duiden. Indien het daarentegen gaat om een gebruiker van een gesloten distributienet aangesloten op het transmissienet is het voorstel van Elia dat de CDS-beheerder dit exclusieve recht heeft.

Artikel 234, vierde lid, van het federaal technisch reglement gaat uit van de mogelijkheid tot deelname van publieke-distributienetgebruikers en CDS-gebruikers aan de dienst met de toestemming van de beheerder van het publiek distributienet resp. CDS-beheerder en/of met naleving van de door hen gestelde beperkingen⁸, waarbij de modaliteiten en de eventueel noodzakelijke coördinatie met de beheerder van het publiek distributienet resp. CDS-beheerder worden beschreven in de type-overeenkomst voor de levering van de dienst voor de regeling van reactief vermogen en behoud van

⁸ Artikel 234, vierde lid, laatste zin, van het federaal technisch reglement bepaalt: “De betreffende publieke-distributienetbeheerder of CDS-beheerder kan, mits gepaste motivering, limieten opleggen of deelname weigeren teneinde de veiligheid van zijn net te waarborgen”.

de spanning. Artikel 234, vijfde lid, van het federaal technisch reglement bevat verder het principe dat de dienst rechtstreeks door de netgebruiker, dan wel via een derde wordt geleverd, waarbij de aanduidingsprocedure beschreven staat in de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning. De term “netgebruiker” in artikel 2, §1, 57°, van het federaal technisch reglement heeft betrekking op de gebruikers aangesloten op het transmissienet of op een publiek distributienet.

Elia interpreteert deze bepalingen in die zin dat het vierde lid van artikel 234 van het federaal technisch reglement, wat betreft de publieke-distributienetgebruikers, een uitzondering kan vormen op het vijfde lid. Volgens Elia laat het vierde lid meer bepaald toe om te voorzien dat het in geval van publieke-distributienetgebruikers en CDS-gebruikers niet de netgebruiker is die VSP is (of een derde als VSP kan aanduiden), maar wel de beheerder van het publieke distributienet resp. CDS-beheerder.

Elia verantwoordt deze keuze in haar begeleidende nota van 27 januari 2020 (bijlage 5 bij deze beslissing) door verwijzing naar artikel 9.2 van haar ontwerpnota over de MVAR-dienst en het consultatierapport⁹ over die nota, waaruit blijkt dat de stakeholders deze aanpak ondersteunen. De belangrijkste motivering die Elia voor die keuze geeft in deze ontwerpnota, is het feit dat Elia de dienst geleverd wenst te zien op het toegangspunt op het transmissienet, omdat dit de limiet vormt van haar controle- en verantwoordelijkheidsperimeter en dat Elia meent dat de distributienetbeheerders zichzelf moeten reguleren om binnen bepaalde grenzen van reactief vermogen te blijven op het verbindingspunt met het transmissienet, waarvoor ze onderworpen worden aan een bijkomend MVAR-tarief. Elke actie genomen binnen hun net zou, aldus Elia, gecoördineerd moeten worden met hun energiebeheersingssysteem zodat deze niet interfereert met hun eigen regeling. Verder verwijst Elia ook naar haar het consultatieverslag over het federaal technisch reglement, meer bepaald om aan te tonen dat ook de beheerders van het publieke distributienet die aanpak ondersteunen¹⁰.

Het voorstel van Elia wat betreft het exclusieve recht in hoofde van een publieke-distributienetbeheerder en CDS-beheerder om als VSP op te treden voor een publieke-distributienetgebruiker resp. CDS-gebruiker houdt volgens de CREG vanuit tekstueel oogpunt geen voor de hand liggende interpretatie in van artikel 234, vierde en vijfde lid, van het federaal technisch reglement. Het vierde lid waarin sprake is van de “eventueel noodzakelijke coördinatie met de beheerder van het publiek distributienet” laat immers eerder verstaan dat deze netbeheerder een rol speelt bij de deelname aan de dienst door de publieke distributienetgebruiker resp. CDS-gebruiker, doch niet de hoofdrol als VSP. Het vierde lid van artikel 234 van het federaal technisch reglement wordt bovendien niet als een afwijking op het vijfde lid geformuleerd.

Artikel 313, tweede lid, 5°, van het federaal technisch reglement waarin sprake is van “iedere andere contractuele relatie met deze netgebruikers van het publiek distributienet of de gebruikers van het lokaal transmissienet middels en na akkoord van de beheerders van het betrokken publiek distributienet en/of het lokaal transmissienet”, maakt de rechtstreekse contractuele relatie tussen gebruikers van het publiek distributienet (of de gebruikers van het lokaal transmissienet) en de transmissienetbeheerder in het kader van de ondersteunende dienst voor regeling van het reactief vermogen en handhaving van de spanning mogelijk, maar afhankelijk van het voorafgaand akkoord van de beheerders van het betrokken publiek distributienet (en/ of het lokaal transmissienet). Een dergelijke rechtstreekse contractuele relatie tussen de transmissienetbeheerder en CDS-gebruikers kan steun vinden in artikel 341, 1°, van het federaal technisch reglement, althans voor CDS aangesloten op of aan te sluiten op het transmissienet (artikel 339 federaal technisch reglement).

De CREG begrijpt dat Elia wenst rekening te houden met de fysieke realiteit van de dienst. Het leveren van reactief vermogen ter ondersteuning van het transmissienet door een publieke-distributienetgebruiker kan een grote invloed hebben op het reactief vermogensbeheer van het

⁹ www.elia.be/en/public-consultation/20180910-public-consultation-on-the-mvar-incentive-study
¹⁰ [www.elia.be/nl/users-group/werkgroep-belgian-grid/implementatie-eu-netcodes_consultatieverslag p. 111.](http://www.elia.be/nl/users-group/werkgroep-belgian-grid/implementatie-eu-netcodes_consultatieverslag_p.111)

publiek distributienet. Voor de beheerder van een publiek distributienet is het dus noodzakelijk om een centrale rol te hebben in de coördinatie van de levering van reactief vermogen door publieke-distributienetgebruikers. Voor Elia is het noodzakelijk om voldoende zekerheid te hebben over het effectief geleverde reactief vermogen op het verbindingspunt tussen het transmissienet en het distributienet; hetzelfde geldt voor Elia wat betreft het effectief geleverde reactief vermogen op het toegangspunt van een CDS op het transmissienet. De CREG begrijpt op basis van de informatie die zij op het moment van de redactie van deze beslissing ter beschikking heeft, dat zowel Elia als de beheerders van een publiek distributienet vragende partij zijn om het “Meetpunt” van de “Dienst” op het “Verbindingspunt” te definiëren en de beheerder van een publiek distributienet het exclusieve recht toe te kennen om VSP te zijn of om hiervoor een derde partij aan te duiden. De CREG begrijpt dat een analoge vraag voorligt wat betreft de CDS vanwege Elia en minstens één CDS-beheerder. Daarnaast merkt de CREG op dat dit voorstel niet in vraag gesteld werd door marktpartijen, noch tijdens de consultatie over de ontwerpnota van Elia over de MVAR-dienst, noch tijdens de consultatie over voorliggend voorstel. Integendeel, sommige marktpartijen hebben dit voorstel expliciet ondersteund.

Tenslotte merkt de CREG op dat, op het gepaste bevoegdheidsniveau, een wettelijk kader zal moeten worden uitgewerkt om uiterlijk op 30 december 2020 aan de bepalingen van de EU Richtlijn 2019/944¹¹ (hierna: de nieuwe elektriciteitsrichtlijn) te voldoen. Zo voorziet artikel 31 van de nieuwe elektriciteitsrichtlijn onder meer (punten 5 tot 7) in verplichtingen voor de distributiesysteembeheerders om te fungeren als neutrale marktfacilitators door de energie in te kopen die zij gebruiken om energieverliezen te dekken en te voorzien in de niet-frequentiegerelateerde ondersteunende diensten in hun systeem, volgens transparante, niet-discriminerende en marktgebaseerde procedures, wanneer zij deze functie vervullen. Deze materie is met andere woorden nog volop in ontwikkeling en zeker relevant aangezien de impact van opgenomen of geïnjecteerd reactief vermogen door publieke-distributienetgebruikers/CDS-gebruikers veel groter is op het distributienet/CDS dan op het transmissienet. De CREG verwijst in dit verband ook naar de bepalingen in artikel 40.5 tot 40.7 en artikel 59.1.d) van de nieuwe elektriciteitsrichtlijn.

Op basis van de technische argumentatie, de antwoorden op de publieke consultaties, het gebrek aan opmerkingen bij het voorstel van Elia vanwege publieke-distributienetgebruikers en CDS-gebruikers, het feit dat de deelname van publieke-distributienetgebruikers en CDS-gebruikers aan de dienst onderworpen is aan de voorafgaande toestemming van hun publieke-distributienetbeheerder of CDS-beheerder en/of aan de naleving van de eventuele technische of operationele beperkingen die zij opleggen, de verwachte ontwikkelingen op wetgevend vlak, en het feit dat een goedkeuring van het huidige voorstel toch reeds een deelname van publieke-distributienetgebruikers en CDS-gebruikers aan de dienst mogelijk maakt tijdens de aanbestedingsprocedure die Elia voorziet te lanceren in juni 2020, kan de CREG het voorstel van Elia aanvaarden voor de contractuele periode 2021.

De CREG vraagt niettemin aan Elia, met het oog op het uitwerken van een voorstel van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning voor de contractuele periodes vanaf 2022, om deze aangelegenheid te herevalueren in dialoog¹² met de marktpartijen, de beheerders van een publiek distributienet en de CDS-beheerders en rekening houdend met de ontwikkelingen op wetgevend vlak wat betreft o.m. de uitwerking van een kader voor de deelname van distributienetgebruikers aan blindvermogendiensten overeenkomstig de bepalingen van de nieuwe elektriciteitsrichtlijn. Hierbij moet ook het inzetten van

¹¹ Behoudens een paar uitzonderingen, zie artikel 71 van Richtlijn (EU) 2019/944 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit en tot wijziging van Richtlijn 2012/27/EU.

¹² Bij de uitwerking van de procedures aangaande de ondersteunende diensten geleverd door gebruikers van het distributienet, dient de netbeheerder met toepassing van artikel 12*quinquies*, §1, van de elektriciteitswet alles in het werk te stellen om samen te werken met de distributienetbeheerders.

geïntegreerde netwerkelementen, zoals condensatorbanken die tot de infrastructuur van de transmissiesysteembeheerder of distributiesysteembeheerder behoren, uitgeklaard te worden.

Eveneens dient in dit kader door Elia te worden nagegaan of de deelname van publieke-distributienetgebruikers en CDS-gebruikers aan de dienst niet kan worden georganiseerd op een wijze die nauw aansluit bij de tekst van artikel 234, vierde en vijfde, lid van het federaal technisch reglement, nl. rekening houdend met de bepaling dat de netgebruiker die deelneemt aan de dienst als VSP optreedt of een derde aanduidt als VSP en met een veeleer coördinerende rol voor de publieke-distributienetbeheerder resp. CDS-beheerder.

De CREG vraagt Elia tenslotte om in dit kader ook de deelname van publieke distributienetgebruikers en CDS-gebruikers aan de dienst te monitoren en rekening te houden met de resultaten daarvan. Mocht de in de typeovereenkomst voorziene regeling in de praktijk bv. tot situaties leiden die niet-wenselijk zijn of een mogelijke discriminatie tot gevolg hebben ten opzichte van bv. netgebruikers rechtstreeks aangesloten op het transmissienet, spreekt het voor zich dat Elia daarmee rekening houdt in haar toekomstig voorstel van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning voor de contractuele periodes vanaf 2022.

Wat voorafgaat doet vanzelfsprekend geen afbreuk aan de verplichtingen en rechten voor transmissiesysteembeheerders en distributiesysteembeheerders die rechtstreeks voortvloeien uit het Europese richtsnoer SOGL, waaronder het recht om instructies aan distributiegekoppelde significante netgebruikers te geven overeenkomstig de bepalingen van artikel 29.5 en 29.9 van het Europese richtsnoer SOGL en aan de relevante bepalingen in de regionale wetgeving.

3.2. ARTIKELSGEWIJZE COMMENTAAR

14. In dit deel worden de artikelen van het voorstel van Elia van 17 april 2020 besproken. De structuur van dit voorstel wordt daarbij gevolgd. Tevens wordt ingegaan op de behandeling door Elia van de ontvangen opmerkingen van marktpartijen tijdens de openbare raadplegingen georganiseerd door Elia vermeld in deel 2.2 van deze beslissing.

3.2.1. Modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning (“T&C VSP”)

15. Onder de hoofding “Overwegende hetgeen volgt” wordt het wettelijk kader van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning geschetst, met de relevante verwijzingen naar het federaal technisch reglement.

Bij de artikelen 1 (“Voorwerp en toepassingsgebied”), 3 (“Taal”) en 4 (“Algemene bepalingen”) heeft de CREG geen bezwaren.

Elia voorziet in artikel 2 (“Implementatiedatum”) dat de T&C VSP (= de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning/”*terms and conditions for voltage service providers*”) in werking treden één maand na de goedkeuring door de CREG en ten vroegste op 1 januari 2021. In de loop van 2020 zal Elia een aanbestedingsprocedure lanceren voor de contracten voor levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en handhaving van de spanning voor een duurtijd van één jaar vanaf 1 januari 2021. Het voorstel van inwerkingtreding van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning vanaf 1 januari 2021 is derhalve daarmee in lijn. Dit betekent ook dat de in uitvoering zijnde contracten voor

levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning met een looptijd tot eind 2020 niet zullen moeten worden aangepast aan de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning, goedgekeurd met toepassing van artikel 4 en 234 van het federaal technisch reglement.

16. De CREG kan zich vinden in de voorgestelde ingangsdatum van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning en de daarin vervatte typeovereenkomst voor levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning. Artikel 373, §1, van het federaal technisch reglement moet volgens de CREG worden samen gelezen en samen toegepast met artikel 4, §4, van het federaal technisch reglement. Hoewel artikel 373, §1, van het federaal technisch reglement de aanpassing van de in uitvoering zijnde contracten aan de type-overeenkomsten goedgekeurd door de CREG voorziet, alsook aan iedere wijziging die eraan wordt aangebracht, moet ook rekening worden gehouden met de ingangsdatum voorgesteld door Elia en goedgekeurd door de CREG, die rekening houdt met de concrete omstandigheden van elk dossier bedoeld in artikel 4, §4, van het federaal technisch reglement. In voorliggend geval past het dat de huidige voorwaarden pas ingaan vanaf 1 januari 2021, rekening houdend onder meer met het feit dat de in uitvoering zijnde VSP-contracten reeds aflopen eind 2020 (de termijn van twaalf maanden voor ondertekening bedoeld in artikel 373, §1, van het federaal technisch reglement mist hier hoe dan ook zijn doel).

3.2.2. Bijlage: Contract voor levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning

17. De typeovereenkomst voor levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning bestaat uit een Deel I “Algemene Voorwaarden”, een Deel II “Specifieke Voorwaarden voor de dienst voor de regeling van de spanning en het reactief vermogen” en een aantal bijlagen.

3.2.2.1. Deel I – Algemene Voorwaarden

18. De CREG blijft hierna stilstaan bij de artikelen die samen Deel I “Algemene Voorwaarden” van de typeovereenkomst voor levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning vormen. Tevens wordt ingegaan op de behandeling door Elia van de ontvangen opmerkingen van marktpartijen bij dit Deel I van het voorstel van Elia dat voor openbare raadpleging werd voorgelegd van 16 september tot 16 oktober 2019.

3.2.2.1.1. *Voorafgaande opmerkingen*

19. Elia heeft van 16 september tot 16 oktober 2019 een openbare raadpleging georganiseerd over Deel I “Algemene Voorwaarden” die niet alleen bedoeld zijn toepassing te vinden op de typeovereenkomst voor levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning, maar daarnaast ook op de typeovereenkomsten voor:

- de balanceringsdiensten (BSP – “Balance Service Provider” / aanbieder van balanceringsdiensten voor FCR – “Frequency Containment Reserve” / frequentiebegrenzingsreserves, aFFR – “automatic Frequency Restoration Reserve” / automatische frequentieherstelreserves en mFRR – “manual Frequency Restoration Reserve” / manuele frequentieherstelreserves);
- voor de hersteldiensten (RSP – “Restoration Service Provider” / “aanbieders van hersteldiensten”) en;

- de diensten gerelateerd aan congestiebeheer (SA – “Scheduling Agent” / programma-agent en OPA – “Outage Planning Agent” / “verantwoordelijke voor de niet-beschikbaarheidsplanning”).

Febeliec merkt op dat het voor haar onmogelijk is om over het Deel “Algemene Voorwaarden” een duidelijk standpunt in te nemen omdat tijdens de periode van de raadpleging daarover, de inhoud van alle contracten waarvoor deze zouden gelden nog niet gekend zijn. Zelfs voor de diensten waarvoor raadplegingen lopende zijn, zijn de finale teksten van de voorwaarden die gelden voor de verstrekking ervan (“*terms and conditions*” of “T&Cs”) nog niet gekend en kunnen verschillende algemene voorwaarden vereist zijn, zeker nu bepaalde van deze diensten door de netgebruiker verplichtend moeten worden geleverd, terwijl andere diensten vrijblijvend zijn. Febeliec maakt dan ook voorbehoud om in de toekomst terug te komen op de inhoud van de algemene voorwaarden telkens wanneer nieuwe informatie beschikbaar komt.

Elia antwoordt in het consultatierapport betreffende Deel I “Algemene Voorwaarden” van 3 december 2019 dat zij de bezorgdheid van Febeliec op het vlak van de afzonderlijke raadpleging van de verschillende delen van eenzelfde contract begrijpt, maar benadrukt dat:

- de procedure werd besproken met de CREG, aangezien overeengekomen werd dat dit consistentie zou garanderen tussen de algemene voorwaarden voor alle geciteerde T&Cs.
- de algemene voorwaarden *de facto* algemeen van aard zijn en op zich geanalyseerd kunnen worden, vooral aangezien de algemene aard van de diensten gekend is zodat de relatie tussen de algemene en specifieke voorwaarden kan worden ingeschat.
- een differentiatie tussen de algemene voorwaarden per T&C niet wordt uitgesloten indien de noodzaak daartoe wordt geïdentificeerd. Alle wijzigingen van de algemene voorwaarden zullen ter raadpleging aan de stakeholders worden voorgelegd en een goedkeuringsprocedure bij de regulator volgen.
- een eerste versie van alle T&Cs (uitgezonderd van de T&C VSP) reeds ter raadpleging werd voorgelegd zodoende dat een zicht op de inhoud van de contracten waarvoor deze algemene voorwaarden zullen gelden, derhalve voorhanden is.

20. Het is inderdaad op vraag van de CREG geweest om voor wat betreft de algemene voorwaarden van de typeovereenkomsten voor ondersteunende diensten deze zoveel als mogelijk te harmoniseren. Dit neemt niet weg dat wanneer verschillen zich opdringen en deze gerechtvaardigd zijn, daarvan kan worden afgeweken in Deel II (voorafgegaan door de woorden “In afwijking van artikel [x] van Deel I, [...]”). Elia kan dit voorstellen na raadpleging van de marktpartijen en indien er volgens de CREG ten onrechte niet wordt gedifferentieerd, kan de CREG hierop wijzen.

De openbare raadpleging over Deel II “Specifieke Voorwaarden voor de dienst voor de regeling van de spanning en het reactief vermogen” (van 27 januari tot 24 februari, die heropend werd van 20 maart tot 8 april 2020) vond plaats nadat de openbare raadpleging over Deel I “Algemene Voorwaarden” (van 16 september tot 16 oktober 2019) plaatsvond. Op die manier hadden de marktpartijen bij de tweede raadpleging nog de gelegenheid om desnoods terug te komen op bepaalde opmerkingen gegeven tijdens de eerste openbare raadpleging over Deel I “Algemene Voorwaarden” of deze te preciseren. Febeliec verwees tijdens de tweede raadpleging naar de tijdens de eerste raadpleging gegeven opmerkingen en stelde dat met veel van haar opmerkingen rekening werd gehouden, behalve inzake de definities en de overmachtclausules. Op het geheel van opmerkingen van Febeliec wordt ingegaan in deel 3 van deze beslissing.

21. Febeliec merkt verder op dat noch het contract, noch de T&Cs een duidelijke volgorde lijken te bepalen tussen de T&Cs, Deel I (Algemene Voorwaarden) en Deel II (Specifieke Voorwaarden) van het contract. Elia antwoordt in haar consultatierapport van 3 december 2019 dat inderdaad geen volgorde

wordt bepaald aangezien alle bepalingen van het contract op dezelfde hoogte staan en thans gereguleerd zijn. Indien de bijzondere voorwaarden op een bepaald punt moeten afwijken van de algemene voorwaarden, zal dit duidelijk worden gesteld in deze bijzondere voorwaarden. In geval van een contradictie, stelt Elia, zal een aanpassing van het contract moeten plaatsvinden.

De CREG volgt de redenering van Elia. Alle bepalingen van het contract mogen onderling niet tegenstrijdig zijn en vormen samen één geheel, d.w.z. tussen Deel I “Algemene Voorwaarden”, Deel II “Specifieke Voorwaarden” en de “Bijlagen” bestaat geen rangorde. Indien Elia in Deel II meent te moeten afwijken van bepalingen van Deel I, dient de bepaling in Deel II duidelijk voorafgegaan te worden door de woorden “In afwijking van art. [x] van Deel I, [...]”

22. De huidige beslissing analyseert Deel I “Algemene Voorwaarden” (hierna: de Algemene Voorwaarden) weliswaar enkel in het licht van het contract voor de dienst van regeling van het reactief vermogen en handhaving van de spanning. Dit betekent dat de goed- of afkeuring van de Algemene Voorwaarden beperkt is tot de toepassing ervan in het kader van het contract voor de dienst van regeling van het reactief vermogen en handhaving van de spanning. Voorgaande neemt niet weg dat de CREG streeft naar het maximaal uniformiseren van de Algemene Voorwaarden voor ieder type van ondersteunende dienst.

3.2.2.1.2. Artikel I.1. Definities

23. Artikel I.1 van de Algemene Voorwaarden bevat een reeks van definities van toepassing op de typeovereenkomst voor de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning.

24. De definitie van “Algemene Voorwaarden” stelt dat de algemene voorwaarden worden bepaald in Deel I van dit Contract en identiek zijn voor de opgesomde contracten voor ondersteunende diensten die Elia afsluit. De CREG verwijst naar wat zij heeft gesteld in paragraaf 20 van deze beslissing.

25. Febeliec merkt op dat wordt verwezen naar definities gebruikt zowel in federale en regionale energiewetgeving en technische reglementen als in Europese wetgeving, terwijl er geen consistentie bestaat tussen deze definities, wat resulteert in het feit dat niet duidelijk zal zijn hoe een bepaalde term, waarvoor meerdere niet-consistente definities bestaan, zal begrepen moeten worden in het kader van het contract voor de levering van diensten van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning.

Elia antwoordt in haar consultatierapport van 3 december 2019 dat de verwijzing naar het wettelijk kader bedoeld is voor definities die geen preciseringen vergen in het kader van het contract en dat definities die preciseringen vergen opgenomen zijn in het goed te keuren document om elke contradictie met bestaande wetgeving te vermijden. Elia voegt toe dat ook in het Deel II “Specifieke Voorwaarden” definities worden opgelijst.

De CREG kan de redenering van Elia volgen. Indien er zich in de praktijk een probleem zou voordoen met de betekenis van een bepaald begrip in de context van het contract voor de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning, dient de type-overeenkomst zo nodig te worden aangepast. De *User’s Group* van Elia is een goed forum om dergelijke zaken te bespreken met de marktpartijen in aanloop van een eventuele procedure tot wijziging van de typeovereenkomst.

26. Febeliec merkt op dat in de definitie van “Directe Schade” een verwijzing wordt gemaakt naar zowel contractbreuk als fout, waar enkel de niet-naleving van een contractuele verplichting relevant lijkt te zijn voor een contractuele aansprakelijkheid.

Elia heeft de definitie van “Directe Schade” aangepast alsook het begin van artikel I.6.2 van de Algemene Voorwaarden teneinde te preciseren dat het moet gaan om schade die het rechtstreeks en

onmiddellijk gevolg is van een contractuele inbreuk en/of een fout in het kader van of naar aanleiding van de uitvoering van het Contract, op welke grond dan ook (contractueel of buitencontractueel).

De CREG kan de voorgestelde definitie voor “Directe Schade” aanvaarden. Het is in beginsel toegelaten om ook bepalingen omtrent de buitencontractuele aansprakelijkheid van partijen op te nemen in een contract. Van belang is alleszins dat de aansprakelijkheidsbepalingen een wederzijds karakter hebben.

Aangezien de eerste zin van artikel 1.6.2 van de Algemene Voorwaarden naar aanleiding van de opmerking van Febeliec in feite een onnodige en bovendien niet letterlijke herhaling bleek in te houden van de definitie van “Directe Schade”, werd deze zin in het voorstel van Elia van 17 april 2020 duidelijkheidshalve geherformuleerd als volgt: “De Partijen bij dit Contract zullen tegenover elkaar aansprakelijk zijn voor elke Directe Schade”.

27. Febeliec merkt op dat in de definitie van “Indirecte Schade” wordt verwezen naar onder andere “elke gebeurlijke schade”, “elk verlies of nadeel”, wat veel te ruim is aangezien het elke mogelijke schade beoogt en niet alleen onrechtstreeks schade of gevolgschade.

Elia stelt in haar consultatierapport van 3 december 2019 dat ze de definitie van “Indirecte Schade” aangepast heeft als volgt: “Elke onrechtstreekse schade of gevolgschade, zoals maar niet beperkt tot, verlies van inkomen, gedeelde winsten, verlies van gegevens, verlies van zakelijke opportuniteiten, verlies van (toekomstige) cliënten, gemiste besparingen.” [vrije vertaling]¹³ Elia stelt dat deze definitie algemeen aanvaard is en veel wordt gebruikt.

In het voorstel van Elia van 17 april 2020, gecorrigeerd per brief van 28 april 2020 wat betreft de Nederlandstalige versie ervan, werden deze aanpassingen inderdaad doorgevoerd in de definitie van “Indirecte Schade”.

3.2.2.1.3. Artikel 1.2 Omvang van de diensten en opbouw van het contract

28. Artikel 1.2.1 van de Algemene Voorwaarden betreft de draagwijdte van de ondersteunende diensten. Het voorziet dat de Dienstverlener zich door de ondertekening van het Contract engageert om de Dienst(en) te verstrekken in overeenstemming met de Algemene en de Specifieke Voorwaarden zoals voorzien in dit Contract. Daarnaast wordt daarin bepaald dat het Contract tussen de Partijen de wederzijdse rechten en verplichtingen bevat met betrekking tot de aankoop door Elia bij de Dienstverlener en de eventuele levering van de Dienst(en) door de Dienstverlener aan Elia, aangevuld met eventuele bijlagen.

Febeliec merkt op dat artikel 1.2.1 zou moeten verschillen voor verplichte en vrijwillig verstrekte diensten. Elia antwoordt in haar consultatierapport van 3 december 2019 dat artikel 1.2.1 de rechten en verplichtingen bevat in de context van het contract. Voor verplichte diensten – waar de deelname aan de dienst wordt voorzien in het wettelijk kader- moet ook nog een contract worden ondertekend en dit gaat breder dan de wettelijke plicht tot deelname. Artikel 1.2.1 is daarom in elk geval van toepassing, stelt Elia.

De CREG ziet geen probleem in de formulering van artikel 1.2.1 van de Algemene Voorwaarden. Zowel verplicht als vrijwillig verstrekte ondersteunende diensten zullen worden geleverd aan de hand van de modaliteiten voorzien in de betrokken typeovereenkomst. In beide gevallen komt een contract met Elia tot stand. De CREG stelt weliswaar vast dat de Nederlandstalige en Franstalige versies van artikel 1.2.1, tweede lid, niet volledig identiek zijn. De woorden “aangevuld met eventuele bijlagen” komen niet voor in de Franstalige versie (en ook reeds niet in de versies waarover een openbare raadpleging

¹³ “Any indirect damage or consequential damage, such as, but not limited to loss of revenue, loss of profit, loss of data, loss of business opportunities, loss of (prospective) clients, missed savings.”

werd gehouden). De CREG wenst op te merken dat haar goedkeuring geen bevestiging inhoudt dat beide taalversies op redactioneel vlak identiek zijn en dat het aan Elia toekomt om daarop toe te zien.

29. Febeliec merkt nog op dat bepaalde verwijzingen die gebeuren in artikelen naar andere delen van het contract onduidelijk zijn, zoals bv. artikel 1.2.2 en artikel 1.4.1. Elia stelt de nodige verduidelijkingen te hebben aangebracht in de typeovereenkomst voor de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning.

3.2.2.1.4. Artikel 1.3 Bijkomende interpretatieregels

30. De marktpartijen maakten geen opmerkingen bij dit artikel. De CREG heeft evenmin bezwaren hierbij.

3.2.2.1.5. Artikel 1.4 Inwerkingtreding en duur van dit Contract

31. Artikel 1.4.1 van de Algemene Voorwaarden, getiteld "Inwerkingtreding van dit Contract", bepaalt onder meer dat het contract voor de dienst van de regeling van het reactief vermogen en handhaving van de spanning in werking treedt zodra het geldig ondertekend is door de Partijen, voor zover de modaliteiten en voorwaarden ("*Terms and conditions*") waarop dit contract betrekking heeft reeds in werking zijn getreden. Zo niet, treedt dit contract in werking, eens geldig ondertekend door alle Partijen, op de datum van inwerkingtreding van deze modaliteiten en voorwaarden. Verder wordt daarin ook bepaald dat dit geen afbreuk doet aan het feit dat Deel II een latere startdatum mag voorzien voor bepaalde Diensten.

Samen gelezen met artikel 4 van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning begrijpt de CREG hieruit dat:

- de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning (met inbegrip van de typeovereenkomst voor de regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning) in werking treden één maand na de goedkeuring door de CREG, maar ten vroegste op 1 januari 2021,
- het contract voor de regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning in werking treedt op de dag van (geldige) ondertekening door de partijen, behoudens indien de voorwaarden bedoeld in het eerste streepje op dat moment nog niet in werking zijn getreden. In dit laatste geval treedt het contract voor de regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning in werking op de datum van inwerkingtreding van de voorwaarden bedoeld in het eerste streepje.
- Deel II van de typeovereenkomst voor de regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning een latere startdatum van het contract mag voorzien voor de betrokken dienst.

Febeliec vraagt of het zinvol zou zijn om de mogelijkheid te voorzien dat het contract in werking treedt op een ander tijdstip dan het moment van ondertekening door de Partijen, bv. door de toevoeging "behoudens indien uitdrukkelijk anders is overeengekomen in de Bijzondere Voorwaarden".

Elia gaat daarmee akkoord en heeft artikel 1.4.1 van de Algemene Voorwaarden aangepast, tevens om rekening te houden met de datum van inwerkingtreding van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen van de handhaving van de spanning.

De CREG stelt vast dat de door Febeliec gesuggereerde mogelijkheid inderdaad voorzien is in artikel 1.4, tweede lid, laatste zin, van de Algemene Voorwaarden.

32. Artikel 1.4.2 van de Algemene Voorwaarden bepaalt dat de duur van het contract voor de levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning, onverminderd artikel 1.11 en de toepasselijke wetgeving en reglementering, wordt vermeld in deel II van de typeovereenkomst voor levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning. Dit is begrijpelijk, aangezien dit inderdaad kan verschillen van dienst tot dienst.

3.2.2.1.6. Artikel 1.5 Facturatie en betaling

33. De marktpartijen maakten geen opmerkingen bij dit artikel. De CREG heeft evenmin bezwaren hierbij.

3.2.2.1.7. Artikel 1.6 Aansprakelijkheid

34. Artikel 1.6 van de Algemene Voorwaarden bevat een aansprakelijkheidsregeling tussen de partijen bij het contract. Zo wordt een beperking voorzien van de aansprakelijkheid tot Directe Schade en tot een bepaald bedrag.

35. Als algemeen principe wordt in artikel 1.6.1. gesteld dat de levering van de Diensten door de Dienstverlener een middelenverbintenis is, behoudens indien de typeovereenkomst een resultaatsverbintenis voorziet zoals de vertrouwelijkheids- en betaalverplichtingen. Behalve de vertrouwelijkheids- en betaalverplichtingen kunnen verplichtingen van partijen die voortvloeien uit het contract voor de levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning volgens de CREG slechts worden aanzien als resultaatsverbintenis indien uitdrukkelijk bij de verplichting vermeld wordt dat de verplichting in kwestie een resultaatsverbintenis inhoudt of zulks onbetwistbaar volgt uit de bewoordingen van het betrokken artikel.

36. Febeliec merkt op dat dit artikel niet goed geschreven lijkt te zijn (bv. artikel 1.6.2; de vele verwijzingen naar “boetesysteem”, “boetes” terwijl aansprakelijkheden en boetes totaal verschillende concepten zijn enz.) en in ieder geval zeer moeilijk te valideren is bij gebrek aan kennis van de inhoud van de verschillende contracten waarvoor deze algemene voorwaarden zullen worden gebruikt (bv. de bijzonderheden betreffende de vergoedingsplafonds die beperkt zijn per contract, maar die een meer uitvoerige herziening kunnen vergen indien alle balanceringsdiensten zouden worden gebundeld in één enkel contract).

Elia antwoordt in haar consultatierapport van 3 december 2019 dat aansprakelijkheden en boetes inderdaad twee zeer verschillende concepten zijn en dat boetes inderdaad bepaald worden in andere delen van het contract. Elia neemt nota van de opmerking van Febeliec betreffende de moeilijkheid inzake beoordeling en verwijst naar de vorige en lopende raadplegingen in verband met de T&Cs voor de specifieke voorwaarden. Verder stelt Elia in haar consultatieverslag dat de verwijzing naar specifieke plafonds in geval van boetes werd geschrapt uit dit artikel. In geval van een herziening van het contract (of de sectie aansprakelijkheid) zal deze vanzelfsprekend opnieuw het voorwerp uitmaken van een openbare raadpleging, besluit Elia.

Ingevolge de opmerking van Febeliec en op vraag van de CREG heeft Elia de laatste zin van artikel 1.6.4 geschrapt. Deze zin had betrekking op plafonds in geval van boetes en hoorde inderdaad niet thuis onder de hoofding “aansprakelijkheid”. De andere verwijzingen naar “boetes” en “boetesysteem” worden terecht gehandhaafd omdat zij er enkel toe strekken aan te geven dat deze bepalingen en de bepalingen over aansprakelijkheid inderdaad verschillende zaken betreffen en naast elkaar bestaan.

3.2.2.1.8. Artikel I.7 Noodsituatie en overmacht

37. Artikel I.7 van de Algemene Voorwaarden bevat bepalingen inzake een noodsituatie (artikel I.7.1), een alarm-, nood-, black-out- en hersteltoestand (artikel I.7.2) en overmacht (artikel I.7.3).

38. Febeliec merkt op dat het artikel over noodsituatie en overmacht een grondige herziening vergt. Febeliec stelt vast dat Elia hier dezelfde tekst heeft geïntroduceerd die het had voorgesteld voor het federaal technisch reglement, maar die verworpen werd in de uiteindelijke versie, terwijl thans geen rekening wordt gehouden met de opmerkingen die marktpartijen hebben geformuleerd tijdens de procedure betreffende de totstandkoming van het federaal technisch reglement. Febeliec dringt aan bij Elia om op zijn minst de sectie betreffende overmacht te aligneren met de internationale standaarden in dit domein, in plaats van een Elia-definitie te creëren over deze topic, wat leidt tot schijnbaar willekeurige elementen (bv. de opname van een nucleaire of chemische explosie en de gevolgen daarvan als overmacht).

Elia antwoordt in haar consultatierapport van 3 december 2019 dat artikel I.7.3 bevestigt dat een situatie teneinde als overmacht beschouwd te kunnen worden, de voorwaarden zoals bepaald in artikel I.7.3, tweede alinea, moet respecteren. Elia bevestigt dat de afdeling over overmacht werd afgestemd op de toepasselijke rechtspraak en doctrine.

39. Artikel I.7.1. Noodsituatie. In artikel I.7.1 van de Algemene Voorwaarden, getiteld “Noodsituatie”, zoals gedefinieerd in de toepasselijke wetgeving, wordt gesteld dat Elia in een dergelijk geval gerechtigd en/of verplicht is om de maatregelen te nemen zoals voorzien in de toepasselijke wetgeving. Deze bepaling is een loutere herhaling van de verplichting van Elia om de wet na te leven in geval zich een noodsituatie voordoet volgens de wettelijke definitie daarvan. Verder bepaalt artikel I.7.1 dat in geval van tegenstrijdigheden met de bepalingen van dit Contract, de maatregelen als voorzien in de toepasselijke wet- en regelgeving voorrang zullen hebben op de rechten en verplichtingen van dit Contract. Er is evenwel slechts sprake van overmacht in hoofde van Elia indien de voorwaarden van artikel I.7.3 van de Algemene Voorwaarden zijn vervuld.

Aangezien het begrip “noodsituatie” vermeld in artikel 16.2 van de Verordening (EU) 2019/943 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juni 2019 betreffende de interne markt voor elektriciteit en artikel 72 van de Verordening (EU) 2015/1222 van de Commissie van 24 juli 2015 tot vaststelling van richtsnoeren betreffende capaciteitstoewijzing en congestiebeheer kadert in situaties waarbij redispatching of compensatiehandel niet meer mogelijk is en de transmissiesysteembeheerder snel moet optreden door de toegewezen zone-overschrijdende capaciteit te verminderen, zal dit artikel in de praktijk volgens de CREG vermoedelijk geen repercussies hebben op het contract voor de levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning.

40. Artikel I.7.2. Alarm-, nood-, black-out- en hersteltoestand. Artikel I.7.2 van de Algemene Voorwaarden bevat bepalingen die analoog zijn met artikel I.7.1. Er wordt bepaald dat wanneer het systeem in een alarm-, nood-, black-out- of hersteltoestand is, zoals gedefinieerd in de toepasselijke wetgeving, Elia dan gerechtigd en/of verplicht is om de wettelijk voorziene maatregelen te nemen en dat wanneer die maatregelen niet verenigbaar zijn met de contracten, de noodmaatregelen dan voorrang hebben op de contracten. Artikel I.7.2 geeft niet het recht om andere maatregelen te nemen uit hoofde van een alarm-, nood-, black-out en hersteltoestand, dan deze voorzien in de wet. Vanuit dit opzicht heeft de CREG in het kader van het contract voor de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning geen opmerkingen bij deze bepaling.

41. Artikel I.7.3. Overmacht. Febeliec vraagt om de definitie van “overmacht” te aligneren met de internationale standaarden in dit domein, in plaats van een Elia-definitie te creëren over deze topic, wat leidt tot schijnbaar willekeurige elementen.

Elia heeft de definitie van “overmacht” gealigneerd op de definitie van “overmacht” in artikel 2, tweede lid, 45°, van de Verordening (EU) 2015/1222 van de Commissie van 24 juli 2015 tot vaststelling van richtsnoeren betreffende capaciteitstoewijzing en congestiebeheer¹⁴.

Een bezorgdheid van de CREG is dat situaties al te gemakkelijk als overmacht zouden kunnen worden aanzien door deze op te lijsten in de typeovereenkomst voor de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning. Echter, mede op vraag van de CREG, heeft Elia hieraan uitdrukkelijk toegevoegd dat elke situatie die wordt opgelijst slechts een geval van overmacht kan uitmaken indien voldaan wordt aan de voorwaarden bepaald in de tweede alinea van artikel 1.7.3 van de Algemene Voorwaarden. Er zal steeds een rechterlijke controle mogelijk zijn indien een partij niet akkoord gaat met het invoeren van overmacht door de andere partij.

Artikel 1.7.3, vierde lid, eerste zin, van de Algemene Voorwaarden werd geschrapt omdat deze een overbodige herhaling vormde van de tweede zin van dit artikel.

Febeg merkt op dat de definitie van de term “overmacht” zou moeten worden aangevuld met de woorden “of zou gebeurd zijn indien geen maatregelen werden genomen die de uitvoering van de verplichtingen van de Partij onder dit Contract verhinderen” en dat op p. 10, eerste puntje, de woorden “of de installaties van de Dienstverlener” zouden moeten worden toegevoegd vanuit het oogpunt van wederkerigheid. Elia heeft de tweede opmerking van Febeg meegenomen.

De eerste opmerking is volgens Elia niet gerechtvaardigd aangezien er geen sprake kan zijn van overmacht indien controle over de situatie nog steeds mogelijk is (cf. consultatierapport van 3 december 2019). Een situatie van overmacht kan als dusdanig slechts worden gekwalificeerd, indien de situatie daadwerkelijk plaatsvond.

De CREG kan deze redenering van Elia volgen. De CREG verwijst in dit kader eveneens naar wat uiteengezet wordt in paragraaf 55 van deze beslissing.

3.2.2.1.9. Artikel 1.8 Vertrouwelijkheid

42. Artikel 1.8 van de Algemene Voorwaarden is opgedeeld in vier titels.

43. Febeliec maakt volgens de CREG een terechte opmerking bij artikel 1.8.1, derde streepje, nl. dat Elia gemakkelijk meent vertrouwelijke informatie te kunnen delen met “andere netbeheerders of in het kader van contracten en/of regels met buitenlandse netbeheerders” wat de mogelijkheid tot oneigenlijke toe-eigening van vertrouwelijke informatie creëert en alleen zou mogen kunnen indien dit essentieel is en in zoverre deze informatie niet anoniem kan worden gemaakt.

Met toepassing van het derde streepje van de versie van de Algemene Voorwaarden die in de openbare raadpleging werd voorgelegd, kon vertrouwelijke informatie inderdaad zonder meer gedeeld worden met andere netbeheerders, regionale veiligheidscoördinatoren en regionale coördinatiecentra “in overleg met hen” of “in het kader van contracten en/of regels met hen”. Dat de buitenlandse netbeheerders, regionale veiligheidscoördinatoren en regionale coördinatiecentra dezelfde graad van vertrouwelijkheid moeten respecteren, houdt weinig tot geen garantie in,

¹⁴ Artikel 2, tweede lid, 45: „overmacht”: elke onvoorzienbare of ongebruikelijke gebeurtenis waarover een TSB redelijkerwijs geen controle heeft en die niet door een fout van de TSB is veroorzaakt, die met redelijke vooruitziendheid of voorzorgsmaatregelen niet had kunnen worden voorkomen of kon worden verholpen en die niet kon worden opgelost door middel van uit technisch, financieel of economisch oogpunt redelijke maatregelen van de TSB, die daadwerkelijk heeft plaatsgevonden en objectief verifieerbaar is en waardoor de TSB tijdelijk of definitief niet in staat is zijn verplichtingen uit hoofde van deze verordening na te komen;

aangezien zij dus ook zeer gemakkelijk alle vertrouwelijke info opnieuw kunnen doorspelen “in het kader van contracten” met andere TSOs.

Om aan de bezorgdheid van Febeliec inzake het derde streepje van artikel I.8 tegemoet te komen, heeft Elia dit als volgt gewijzigd: “*wat Elia betreft, in overleg met beheerders van andere netten of in het kader van contracten en/of regels met de buitenlandse netbeheerders of regionale veiligheidscoördinatoren/regionale coördinatiecentra, voor zover als noodzakelijk en wanneer anonimiseren niet mogelijk is en voor zover de ontvanger van deze informatie zich ertoe verbindt aan de informatie dezelfde graad van vertrouwelijkheid te geven als Elia;*”.

De CREG heeft hierbij geen bezwaren meer, mede gelet op het feit dat in tal van Europese netwerkcodes er verplichtingen aan de transmissiesysteembeheerders wordt opgelegd om informatie te delen. Bij wijze van voorbeeld kan verwezen worden naar artikel 40(2)(a) en (3) van de Europese netcode E&R¹⁵. Het is dan ook in het kader van de wettelijke verplichtingen dat de informatie-uitwisseling met andere transmissiesysteembeheerders, regionale veiligheidscoördinatoren/regionale coördinatiecentra gezien moet worden.

44. Verder merkt Febeliec op dat het woord “afgesloten” in artikel I.8.4 van de Algemene Voorwaarden beter wordt vervangen door “beëindigde” aangezien het verwarrend is.

Ingevolge de opmerking van Febeliec betreffende het woord “afgesloten” in artikel I.8.4. heeft Elia besloten de betrokken zinsnede te schrappen. De CREG besluit uit het voorstel van Elia van 17 april 2020 dat de vertrouwelijkheidsverplichtingen van kracht zijn tijdens de hele duur van het contract tot vijf jaar na de beëindiging ervan. De CREG kan zich daarin vinden.

3.2.2.1.10. Artikel I.9 Informatieverplichting

45. De marktpartijen maakten geen opmerkingen bij dit artikel. De CREG heeft evenmin bezwaren hierbij.

3.2.2.1.11. Artikel I.10 Herziening

46. Artikel I.10 van de Algemene Voorwaarden is onderverdeeld in een titel I.10.1 “Wijzigingen van de hoofdtekst van dit Contract (Algemene en Specifieke Voorwaarden) en algemeen toepasselijke Bijlagen” en een titel I.10.2 “Wijzigingen van Partij-specifieke Bijlagen”.

47. Artikel I.10.1 van de tekst die werd voorgelegd in de openbare raadpleging bevat bepalingen inzake de beëindiging van het contract in geval van wijzigingen ervan met beduidende impact op het contractueel evenwicht.

Febeliec merkt op dat Elia in dit artikel verwijst naar procedures voor het herzien van het contract, maar het nog onduidelijk is welke procedures van toepassing zijn in geval van deze nieuw gereguleerde contracten. In elk geval dringt Febeliec er bij Elia op aan om openbare raadplegingen te organiseren alsook *stakeholder workshops* telkens wanneer wijzigingen worden beoogd. Als basisprincipe, in geval van een wijziging van het contract, zou de dienstverlener in ieder geval het recht moeten hebben om het contract te beëindigen (zeker indien het vrijwillige diensten betreft) zonder de noodzaak, zoals wordt voorgesteld door Elia, om aan te tonen dat de contractwijziging een beduidende impact heeft op het contractueel evenwicht (te vaag en wie zal dit beoordelen?).

¹⁵ Verordening (EU) 2017/2196 van de Commissie van 24 november 2017 tot vaststelling van een netcode voor de noodtoestand en het herstel van het elektriciteitsnet.

Elia verwijst in haar consultatierapport van 3 december 2019 naar de Europese netcodes en het federaal technisch reglement wat betreft de procedures voor wijziging van de T&C, aangezien deze de nieuw gereguleerde contracten definiëren. Elia is van plan de wettelijke procedures te volgen. De noodzaak om een beduidende impact op het contractueel evenwicht te bewijzen werd weggelaten.

Ingevolge het parallellisme der vormen en de procedure voorzien in artikel 4 van het federaal technisch reglement dienen alle wijzigingen van deze voorwaarden met inbegrip van de typeovereenkomst voor de levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning ter goedkeuring aan de CREG worden voorgelegd, na openbare raadpleging van de markt.

In het voorstel van Elia van 17 april 2020 wordt tegemoet gekomen aan de voornoemde opmerking van Febeliec. De voorwaarde dat aan het contract voor levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning slechts een einde gesteld kan worden indien het bewijs van een significante impact is geleverd, werd uiteindelijk weggelaten.

De CREG is evenwel van mening dat deze uitstapmogelijkheid niet gerechtvaardigd is in geval van een op verzoek van Elia wettelijk verplicht te verstrekken dienst, zoals voor bepaalde installaties het geval is in het kader van artikel 234 van het federaal technisch reglement en vraagt om hiermee rekening te houden bij de eerstvolgende aanpassing van de Algemene Voorwaarden. In afwachting daarvan zal de dienstverlener die een beroep doet op deze bepaling, in geval van een op verzoek van Elia wettelijk verplicht te verstrekken dienst, hoe dan ook gehouden blijven om de dienst te verstrekken en daartoe opnieuw het contract voor levering van de dienst dienen te ondertekenen.

48. Artikel I.10.1, tweede lid, van de Algemene Voorwaarden bepaalt verder dat na goedkeuring door de CREG van de wijzigingen van het Contract, met inbegrip van de voorgestelde datum van inwerkingtreding, de wijzigingen in werking zullen treden zoals bepaald in het implementatieplan van de gewijzigde Modaliteiten en voorwaarden ("*Terms and Conditions*") en zoals bevestigd in de kennisgeving met aangetekend schrijven met ontvangstbevestiging die Elia aan de Dienstverlener stuurt indien de wijzigingen van toepassing zijn op bestaande contractuele relaties met betrekking tot het voorwerp van dit contract, maar niet vroeger dan 14 kalenderdagen na de kennisgeving.

Febeg merkt op dat de inwerkingtreding van de wijzigingen niet eerder zou mogen plaatsvinden dan 30 kalenderdagen (in plaats van 15) na de betekening ervan aan de Dienstverlener.

Elia antwoordt in haar consultatierapport van 3 december 2019 dat de termijn van 15 kalenderdagen in lijn is met andere gereguleerde contracten en het einde markeert van de wijzigingsprocedure, rekening houdend met de raadpleging van de stakeholders en de goedkeuring door de regulator.

De CREG acht de termijn van 14 kalenderdagen een redelijke termijn, aangezien de wijzigingen niet onaangekondigd komen gelet op de voorafgaande openbare raadpleging.

49. Febeg is van mening dat een *hardship* clause aan het contract moet worden toegevoegd, zoals vroeger het geval was.

Wat betreft een *hardship* clause stelt Elia dat de T&C nu gereguleerd zijn en verwijst zij naar artikel I.10. Elia stelt dat de beëindiging van het contract ook bepaald wordt in de Specifieke Voorwaarden.

De vraag van Febeg wordt niet gemotiveerd; er wordt enkel gesteld dat het vroeger bestond in de contracten.

Een *hardship* clause of imprevisiebepaling strekt er normaal gezien toe de mogelijkheid te voorzien een overeenkomst te heronderhandelen en/of te beëindigen in geval van een gebeurtenis die zich heeft voorgedaan na contractsluiting en die het contractuele evenwicht fundamenteel wijzigt en waarvan het risico redelijkerwijze niet werd of kon worden verondersteld door de partijen. De CREG neemt akte van de opmerking van FEBEG, zijnde dat de algemene voorwaarden van de typeovereenkomst voor de levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van

handhaving van de spanning geen “hardship” clause bevatten, maar kan op basis van deze beperkte motivering, nl. dat het vroeger bestond, niet oordelen of een dergelijke vraag gerechtvaardigd is.

Vooreerst is de wettelijke context veranderd: de dienst voor regeling van et reactief vermogen en van handhaving van de spanning wordt voortaan geleverd aan de hand van een door de CREG goedgekeurde typeovereenkomst. Ook de wijzigingen van de typeovereenkomst zijn onderworpen aan de goedkeuring van de CREG na een marktraadpleging. Verder geldt in beginsel de regel dat een contract de partijen tot wet strekt. Voor een belangrijk deel van de installaties wordt de verstrekking van deze dienst bovendien verplicht gesteld met toepassing van artikel 234 van het federaal technisch reglement. Vandaar dat de CREG *a priori* geen voorstander is van de opname van een improvisiebepaling in de typeovereenkomst voor de levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning, bovenop de mogelijkheid die reeds wordt voorzien in artikel I.10.

3.2.2.1.12. *Artikel I.11 Voortijdige ontbinding in geval van ernstige fout*

50. Artikel I.11 van de Algemene Voorwaarden voorziet de mogelijkheid om het contract eenzijdig op te schorten of te beëindigen, zonder gerechtelijke tussenkomst, indien een Partij een ernstige fout beging en na een procedure van ingebrekestelling.

Febeliec vraagt dat Elia voor elk contract duidelijke richtsnoeren geeft over welke fouten beschouwd zullen worden als ernstige fouten die kunnen resulteren in de beëindiging van het contract en een vordering tot schadeloosstelling.

Elia antwoordt in haar consultatierapport van 3 december 2019 dat een ernstige inbreuk of fout een notie is die gebruikelijk is in wettelijke documenten. Een geval van ernstige fout zal volgens Elia altijd betwist en beoordeeld kunnen worden door een bevoegde regulator of rechtbank.

De CREG is van mening dat het zeer moeilijk is om op voorhand vast te stellen wat een ernstige fout is en wat niet. Mogelijks is dit ook niet wenselijk, aangezien dit veelal moet beoordeeld worden rekening houdend met de concrete omstandigheden van een zaak. Het spreekt voor zich dat Partijen, in voorkomend geval, slechts goed doordacht van een dergelijke mogelijkheid gebruik kunnen maken, gelet op de mogelijkheid van een gerechtelijke controle en sanctionering achteraf.

3.2.2.1.13. *Artikel I.12 Diverse bepalingen*

51. De marktpartijen maakten geen opmerkingen bij dit artikel. De CREG heeft evenmin bezwaren hierbij.

3.2.2.1.14. *Artikel I.13 Toepasselijk recht – regels betreffende geschillen*

52. De marktpartijen maakten geen opmerkingen bij dit artikel. De CREG heeft hierbij evenmin opmerkingen in de context van de typeovereenkomst voor de levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning.

3.2.2.2. *Deel II – Specifieke Voorwaarden voor de dienst voor de regeling van de spanning en het reactief vermogen*

53. De CREG blijft hierna stilstaan bij de artikelen die aanleiding geven tot opmerkingen vanwege de CREG. Tevens wordt ingegaan op de behandeling door Elia van de ontvangen opmerkingen van

marktpartijen bij Deel II van het voorstel van Elia dat voor openbare raadpleging werd voorgelegd van 27 januari tot 24 februari 2020, met heropening ervan van 20 maart tot 8 april 2020.

3.2.2.2.1. Algemeen

54. Febeliec wenst te benadrukken dat het nieuwe kader voor de MVAR-dienst voor bestaande technische eenheden met een verplichte deelname aan de dienst in geen geval mag leiden tot retroactieve aanpassingen en enkel betrekking kan hebben op bestaande capaciteiten. Het is eveneens van belang aldus Febeliec om te benadrukken dat voor bepaalde categorieën van technische eenheden, zoals in het bijzonder verbruiksinstallaties, de deelname vrijwillig blijft. Bovendien, indien het kader voor de MVAR-dienst in de toekomst zou veranderen (bv. meer stringente vereisten of nieuwe contractuele verplichtingen) of hun eigen capaciteiten zouden veranderen, moet het de vrijwillige deelnemers op elk moment in de tijd toegelaten zijn om hun deelname aan de dienst in te trekken, besluit Febeliec.

Elia antwoordt dat de voorwaarden voor verplichte deelname en de minimale capaciteiten (de technische eisen) om de spanningsdienst te leveren voor zowel bestaande als nieuwe eenheden beschreven staan in het federaal technisch reglement en buiten de het voorwerp ("scope") van het consultatiedocument "VSP contract" vallen. Daarnaast antwoordt Elia dat een algemene uitstapclausule voorzien is in de Algemene Voorwaarden van het contract dat vrijwillige deelnemers aan de dienst zouden kunnen invoeren teneinde hun deelname aan de dienst te herroepen in geval zij niet akkoord zouden gaan met eventuele aanpassingen van toepassing op het VSP-contract tijdens de contractuele periode. In geval van veranderingen in het wettelijk/regulatorisch kader, zullen de nodige aanpassingen aan het contractueel kader doorgevoerd worden overeenkomstig de daartoe bestemde procedure (punt 14 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

De CREG kan zich vinden in dit antwoord van Elia en verwijst ook naar wat zij heeft uiteengezet in verband met deze uitstapclausule in paragraaf 47 van deze beslissing. Artikel 234, tweede lid, van het federaal technisch reglement bepaalt dat de installaties, die verplicht zijn om op verzoek van Elia aan de dienst deel te nemen, dit moeten doen binnen de technische grenzen van deze installaties, die weliswaar moeten voldoen aan de in dit artikel genoemde technische vereisten wat betreft hun geschiktheid voor de regeling van het reactief vermogen en de handhaving van de spanning.

55. Febeliec stelt in het algemeen dat de meeste van haar commentaren geformuleerd in 2019 geïmplementeerd lijken te zijn door Elia, maar dat haar algemene opmerking over het gebrek aan duidelijkheid betreffende de definities en de overmachtsclausule, bv. niet aanvaard werden. Niettemin blijft een duidelijke set van definities aldus Febeliec een absolute noodzaak teneinde discussies over de interpretatie van contractuele clausules te vermijden. Wat betreft de *force majeure* clausule, en in het bijzonder de lijst van situaties vermeld in artikel 1.7.3 (hoewel met verwijzing naar de restrictieve voorwaarden in de tweede paragraaf van artikel 1.7.3), merkt Febeliec op dat deze hoofdzakelijk zijn geschreven vanuit Elia's perspectief. Zo zou het vierde item uit de lijst bv. wederzijds moeten worden gemaakt, aangezien een dergelijke belangrijke situatie ook kan voorkomen binnen het netwerk van een CDS-beheerder (wat zeker relevant zou zijn in de context van bv. de MVAR-dienst).

Wat betreft de definities herinnert Elia Febeliec eraan dat de verwijzingen naar het wettelijk kader bedoeld zijn voor definities die geen precisering vergen in de context van deze contracten. Definities die van toepassing zijn op dit contract en preciseringen vergen, worden opgelijst in het document teneinde tegenspraak met bestaande wetgeving te vermijden. Ook in de Specifieke Voorwaarden worden definities opgelijst. Ingevolge de opmerkingen van Febeliec betreffende 'directe schade' en 'indirecte schade', werden de betrokken definities aangepast (zie punten 22 en 23 van het consultatieverslag).

De CREG verwijst naar wat zij over de definities heeft uiteengezet in titel 3.2.2.1.2 van deze beslissing.

Wat betreft overmacht, neemt Elia nota van het commentaar van Febeliec betreffende de formulering van artikel 1.7.3. Zij stelt dat, gelet op het feit dat de Algemene Voorwaarden het voorwerp uitmaakten van een afzonderlijke publieke raadpleging (gegeven hun toepassing op alle Modaliteiten en Voorwaarden voorgesteld door Elia) en dit commentaar van toepassing is op de Algemene Voorwaarden voor alle modaliteiten en voorwaarden, en niet specifiek voor de T&C VSP, Elia dit commentaar in aanmerking zal nemen bij een toekomstige herziening van de Algemene Voorwaarden.

De CREG heeft geen enkel bezwaar tegen de door Febeliec gesuggereerde toevoeging in de lijst van situaties die overmacht kunnen uitmaken. Deze toevoeging is echter geenszins noodzakelijk; een dergelijke situatie kan ook als overmacht kwalificeren zonder in deze lijst te zijn opgenomen. Deze lijst is louter exemplarisch en volledig onder voorbehoud van het voldaan zijn aan de restrictieve voorwaarden, net zoals dit het geval is voor situaties die niet in deze lijst zijn opgenomen. De CREG vraagt niettemin aan Elia om deze door Febeliec gesuggereerde toevoeging mee te nemen in de eerstvolgende wijziging van de Algemene Voorwaarden voor alle ondersteunende diensten.

56. Wat betreft de gesloten distributienetten, vraagt Febeliec aan Elia om in de tekst te verduidelijken wanneer alle CDS (gesloten distributienetten) worden bedoeld (op het federaal net, het lokaal transportnet en het distributienet) en wanneer enkel één of twee van deze categorieën worden bedoeld, onder meer omwille van ontbrekende of uiteenlopende regionale en/of federale wetgeving. In elk geval wil Febeliec de centrale rol van de CDS-beheerder benadrukken als relevante netbeheerder voor de onderliggende technische eenheden in zijn net en de centrale rol van de CDS-beheerder als VSP, in elk geval met betrekking tot die CDS aangesloten op het federaal net (terwijl dit onduidelijk is wat betreft deze aangesloten op het lokaal transportnet en zelfs nog meer wat betreft deze aangesloten op het distributienet, waar de publieke distributienetbeheerder waarop ze zijn aangesloten vermoedelijk de rol van VSP ten aanzien van Elia zal opnemen, maar waarbij het onduidelijk blijft welke rol de CDS-beheerder zou moeten uitoefenen ten aanzien van de publieke distributienetbeheerder).

Elia onderstreept dat de deelname van een CDS-beheerder op vrijwillige basis gebeurt ongeacht zijn aansluiting op het federaal, het regionaal of het distributienet. In het kader van dit contract verwijst Elia enkel naar CDS aangesloten op het Elia-net (federaal of regionaal net) zoals vermeld in de definitie. Indien een netgebruiker aangesloten is op (lees: het net van) een CDS-beheerder die zelf aangesloten is op (lees: het net van) een publieke distributienetbeheerder vrijwillig wenst deel te nemen aan de dienst, zal de publieke distributienetbeheerder VSP moeten zijn i.e. de partij die de dienst aan Elia levert (punt 15 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

De CREG verwijst naar wat zij hierover heeft uiteengezet in deel 3.1.5 van deze beslissing.

57. Febeliec merkt verder nog op dat het voorstel op veel plaatsen niet in voldoende mate rekening houdt met de situatie waarin de MVAR-dienst wordt geleverd door een CDS-beheerder als VSP.

Elia stelt dat ze waar nodig de betrokken onderdelen van het contract heeft verduidelijkt ingevolge het commentaar van Febeliec en verwijst naar de antwoorden die ze geeft onder punten 31 en 33 van het consultatierapport (artikel 17 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

Elia heeft, om de duidelijkheid te bevorderen, vier begrippen gedefinieerd, zijnde het begrip "Netgebruiker" voor de gebruikers van het transmissienet en van een publiek distributienet zoals bedoeld in artikel 2, §1, 57°, van het federaal technisch reglement, het begrip "Elia Netgebruiker" voor de gebruikers van het Elia-net (het transmissienet en het elektriciteitsnet tussen 30 en 70kV dat Elia beheert), het begrip "CDS-gebruiker" voor de gebruikers van een CDS zoals bedoeld in artikel 2, §1, 58°, van het federaal technisch reglement en het begrip "Publiek Distributienet-gebruiker" voor de gebruikers van een publiek distributienet zoals bedoeld in artikel 2, §1, 49°, van het federaal technisch reglement.

De CREG is van mening dat het belangrijk is dat Elia tegemoet komt aan dergelijke vragen tot verduidelijking van de rechten en verplichtingen vanwege marktpartijen. De CREG vraagt Elia om voortdurend te streven naar de tekstuele verbetering van haar contracten en dergelijke aanpassingen die zij spontaan opmerkt of die haar gesignaleerd worden door marktpartijen mee te nemen ter gelegenheid van toekomstige aanvragen tot goedkeuring van wijzigingen van de type-overeenkomsten.

58. Met betrekking tot de door Elia gedane consultatie merkt Febeliec op dat deze enkel in het Engels werd gevoerd, terwijl vanuit juridisch oogpunt enkel de Nederlandstalige en Franstalige versies relevant zijn (bv. p. 33/34 van de T&C VSP). Febeliec houdt zich derhalve uitdrukkelijk het recht voor om commentaren te formuleren op de Nederlandstalige en Franstalige versies.

Febeliec herhaalt verderop haar opmerking en stelt dat dat het gebruik van het Engels voldoende kan zijn tijdens een fase van informatie en mogelijks consultatie, maar dat een Franstalige en Nederlandstalige versie vereist is om te verzekeren dat alle nuances correct in rekening werden genomen. Daarnaast merkte Febeliec op dat de Algemene Voorwaarden in 2019 ter consultatie werden voorgelegd in het Nederlands en het Frans, daar waar zij nu ter consultatie voorgelegd worden in het Engels, wat de revisie vergemakkelijkt.

Elia heeft ingevolge deze opmerkingen de publieke consultatie over de T&C VSP heropend voor twee bijkomende weken en bezorgde bovenop de Engelse versie, ook de vertalingen naar het Frans en het Nederlands. Deze heropening van de consultatie liet marktpartijen toe om hun eerste opmerkingen bezorgd aan Elia te verifiëren en te bevestigen of aan te vullen op grond van de Franse en Nederlandstalige versies van de T&C VSP (punten 16 en 20 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020). Wat betreft de Algemene Voorwaarden merkt Elia op dat daarover werd geraadpleegd in 2019 en dat de finale versie vervat is in de T&C VSP en deze geen nieuwe elementen bevatten voor marktpartijen (punt 21 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

Febeliec heeft Elia bedankt voor de geboden mogelijkheid, maar stelt dat zij geen bijkomende opmerkingen heeft ten opzichte van deze reeds gemaakt bij de Engelse versie (punt 68 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

Febeg heeft een aantal tekstuele opmerkingen geformuleerd bij de Nederlandstalige en Franstalige versie, die door Elia werden geïntegreerd (punt 69 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

De CREG is van mening dat Elia terecht rekening hield met deze opmerkingen van Febeliec en Febeg en vraagt dat Elia de gepaste aandacht besteedt aan het taalgebruik bij haar consultaties.

59. RWEST expliciteert dat haar opmerkingen in deze consultatie verder bouwen op de eerder gemaakte opmerkingen op de consultatie die eerder in september 2018 door Elia werd georganiseerd over de ontwerpnota van Elia over de MVAR-dienst. RWEST verwelkomt in deze consultatie de verlaging van het minimumvolume voor de leveringsdienst naar 1 MVAR omdat dit nieuwe technologieën zal toelaten om deel te nemen aan de markt voor MVAR diensten in de toekomst. Omwille van dezelfde reden verwelkomt RWEST de verandering in de berekening van de verminderingen van vergoedingen in het geval van niet-levering. Desalniettemin is RWEST bezorgd om de berekening van de vergoeding van de dienst en de prijsstructuur zoals beschreven in Bijlage 2 en 12 en dringt RWEST er bij Elia op aan om de volgende opmerkingen te overwegen (punt 53 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

Elia verwelkomt dit ondersteunend commentaar. Elia verwijst verder naar haar antwoord in punten 2 en 54 van het consultatierapport. Deze worden hier besproken in paragrafen 61 en 110.

De CREG erkent de noodzaak van het verlaagde minimumvolume voor de levering van de dienst om de toegang tot deze dienst voor nieuwe technologieën mogelijk te maken. De CREG merkt hierbij op

dat het voorgestelde volume van 1 MVar hoger ligt dan de 0,1 MVar voorgesteld door Elia in haar antwoord in het consultatieverslag van de ontwerpnota over de MVar-dienst. Een lager minimumvolume dan 1 MVar is eventueel dus mogelijk en misschien ook wenselijk vanuit het oogpunt van niet-discriminatie. Anderzijds begrijpt de CREG dat Elia typisch volumes van tien tot tientallen MVar nodig heeft voor de regeling van reactief vermogen en dat Elia aangeeft dat het zelden mogelijk is om MVar-diensten te aggregeren omwille van de locationele component. De CREG vraagt aan Elia om deze piste alsnog verder te onderzoeken alsook andere pistes om de toegang voor nieuwe technologieën en/of marktspelers tot de dienst te faciliteren, en deze op te nemen in het eerstvolgende voorstel van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning.

Het antwoord van de CREG op de opmerking van RWEST over de vergoeding van de dienst, wordt besproken in paragraaf 64.

60. FEBEG, RWEST en het BOP hebben verschillende algemene opmerkingen geformuleerd over de prijs en de kost voor de levering van de dienst (punten 1, 2 en 3 van het consultatieverslag).

FEBEG verwijst naar haar brief op 10 december 2018 aan de FOD Economie waarin ze haar bezorgdheden geuit heeft omtrent de vergoeding van de hulpdienst voor de levering van reactief vermogen, naar aanleiding van de wijzigingen voorgesteld in 2018 (lees: het federaal technisch reglement en de bijhorende ontwerpnota van Elia over de MVar-dienst¹⁶). FEBEG is bezorgd dat de toekomstige vergoeding niet zal toelaten om alle kosten te dekken, waarbij de extra kosten en risico's een negatieve impact zouden hebben op hun economische levensvatbaarheid en het algemene investeringsklimaat. Daaropvolgend identificeert FEBEG een aantal elementen die in de vergoeding in rekening zouden moeten worden genomen, zoals het dekken van industriële en operationele risico's, onderhoudskosten, trainingskosten, investeringskosten, monitoringkosten..., een voldoende differentiatie van de remuneratie afhankelijk van de technologie en de leeftijd van de eenheid, een met zorg gedefinieerde controleband voor injectie en absorptie, de kost bij faling van een eenheid ten gevolge van een verplichte dienstlevering en de compensatie van zowel de capaciteitsvoorziening als geleverde energie.

Concreet roepen de volgende voorgestelde wijzigingen in de T&C VSP bij FEBEG bezorgdheden op: (1) de mogelijkheid om een vaste component te integreren in de bieding van de dienstverlening, is geschrapt uit de T&C VSP. Deze vaste component is, volgens FEBEG, echter nodig om de vaste kosten gelinkt aan de beschreven voorwaarden te dekken. Het weglaten van deze vaste prijscomponent is volgens FEBEG in strijd met het evenredigheidsprincipe gestipuleerd in artikel 4.2 van het Europese richtsnoer SOGL. Er is geen garantie dat een variabele prijscomponent toelaat om de investeringskosten te dekken aangezien het volume aan activaties niet gekend is en in hoge mate onzeker; (2) FEBEG ziet geen feitelijke argumenten om de huidige prijsbanden van [0%-50%] en [50%-100%] van de technische band in injectie of absorptie, systematisch voor alle eenheden te veranderen naar [0%-90%] en [90%-100%]. De VSP is het best geplaatst om de verdeling van de prijsbanden te bepalen en zou hiertoe de mogelijkheid moeten hebben in de tenderprocedure met een split op eender welke waarde tussen 0% en 100% (punt 1 van het consultatieverslag).

61. De reactie van RWEST op de vergoeding van de dienst is in dezelfde lijn als deze van FEBEG. Ook RWEST hekelt het weglaten van de vaste prijscomponent uit de vergoeding en heeft vragen over de herziene definitie van de prijsband met de verdeling op 90% van de technische capaciteit. Daarnaast is RWEST van mening dat de bepaling van wat een redelijke prijs is, in de T&C VSP ontbreekt. Algemeen wil RWEST de opmerkingen in hun antwoord op de ontwerpnota herhalen dat een eerlijke vergoeding voor de investeringen, diensten en kosten de beste incentive vormen voor elke producent om de

¹⁶ Zie <https://www.elia.be/nl/publieke-consultaties/20180910-public-consultation-on-the-mvar-incentive-study>

maximum beschikbare MVar aan te bieden (punt 2 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

62. Ook het BOP heeft opmerkingen over het weglaten van de vaste prijscomponent in de vergoeding in lijn met deze van FEBEG en RWEST hierover (punt 3 van het consultatieverslag).

63. Elia antwoordt op de verschillende opmerkingen over de vergoeding het volgende:

- Met betrekking tot de vaste prijscomponent in de vergoeding verwijst Elia naar wat hierover al eerder in de ontwerpnota stond, namelijk dat de vaste kosten zoals de investering, communicatie- en monitoringkosten deel uitmaken van de capaciteit om MVar en spanningsregeling te leveren aan Elia. Gezien deze capaciteit deel uitmaakt van de aansluitingsvoorwaarden vastgelegd in het Europese en Belgische wettelijke kader, dient deze niet vergoed te worden. Iedere kost gelinkt aan de levering van de dienst dient in de bieding in de variabele kost component te worden geïntegreerd en gerechtvaardigd.
- Met betrekking tot de verdeling van de prijsbereiken, heeft Elia de wijziging voorgesteld op basis van de overweging dat de kost voor het leveren van reactief vermogen voornamelijk stijgt wanneer de Technische Eenheid dicht bij zijn technische grenzen werkt aangezien dan het risico op tripping, bijkomende slijtage of actieve vermogensverliezen kunnen toenemen – en niet vanaf het midden van het Technische Regelbereik. Op basis van de ontwerpnota van Elia over de MVar-dienst, zou het definiëren van de limiet voor de verdeling dicht bij de technische grenzen de meest relevante optie zijn. Elia gaat er echter mee akkoord dat het prijsbereik zou kunnen afhangen van de beschouwde Technische Eenheid en zal wat flexibiliteit in de definitie ervan toestaan, met name dat de VSP de limiet die de verdeling tussen de prijsbereiken bepaalt kan kiezen tussen 75% en 90% van het maximale reactieve vermogen in absorptie/injectie, mits technische verantwoording van de gekozen limiet.
- Met betrekking tot de bepaling van de redelijkheid van de kosten van de dienst, herinnert Elia eraan dat deze bepaling geen deel uitmaakt van de T&C VSP gezien dit onder de bevoegdheid van de regulator valt (hier de CREG).

Tenslotte bevestigt Elia dat alle geactiveerde MVars onafhankelijk vergoed worden volgens productiemodus, namelijk via een automatische regeling of via een manuele activatie.

64. De CREG neemt nota van de bezorgdheden en opmerkingen geformuleerd door FEBEG, het BOP en RWEST betreffende de wijzigingen in de vergoeding van de dienst. De CREG onderschrijft desalniettemin de motivatie gegeven door Elia voor de voorgestelde veranderingen en keurt de betrokken bepalingen goed. De CREG benadrukt dat in de betrokken bepalingen de standaardwaarde voor de limiet voor de verdeling van de twee prijsbereiken 90% van het maximale (minimale) technische regelbereik bedraagt. Indien een VSP een andere waarde voor de limiet kiest, dient hiertoe de technische verantwoording verstrekt te worden. De CREG sluit echter niet uit dat het bereik waarbinnen deze limiet voor de verdeling van de prijsbereiken kan variëren, op basis van de ontvangen gegevens of andere informatie, in de toekomst kan wijzigen.

65. Het BOP drukt daarnaast haar expliciete bezorgdheid uit over de financiële impact en algemene onzekerheid die geïntroduceerd wordt in de T&C VSP via artikel II.8.1. Deze refereert naar het artikel 12*quinquies* van de elektriciteitswet dat stelt dat de prijzen vastgelegd kunnen worden op basis van een koninklijk besluit en dat deze prevaleren boven de prijzen vastgelegd op basis van Bijlage 12. Het BOP argumenteert dat een dergelijke maatregel niet meer noodzakelijk is gezien omwille van de ingevoerde verplichte deelname aan de VSP dienst, verwacht kan worden dat de resulterende tenderprijzen competitief zullen zijn. Het BOP vraagt daarom dat ofwel het principe opgegeven wordt, via een wijziging van de elektriciteitswet, ofwel dat de *tenderer* het recht heeft om de dienstlevering

te weigeren indien de vastgelegde prijzen en/of volumes onaanvaardbaar zijn (punt 4 van het consultatieverslag).

Elia neemt nota van de bezorgdheden van het BOP. Elia herinnert eraan dat bij wet het de rol van de CREG is om de redelijkheid van de kosten te beoordelen op basis van de biedingen van de kandidaten. Deze procedure zou moeten toelaten om alle redelijke kosten te dekken via de prijs. Tenslotte preciseert Elia dat Elia geen bevoegdheid heeft om een wijziging van de elektriciteitswet te initiëren.

De CREG sluit zich aan bij het antwoord van Elia op deze opmerking. De CREG herinnert eraan dat er in het geval van de levering van reactief vermogen niet aan de voorwaarden voor het opzetten van een competitieve markt kunnen worden voldaan, zoals ook in de ontwerpnota van Elia over de MVAR-dienst aangegeven. De lokale component is bij reactief vermogen en spanningsregeling hiervoor te belangrijk in tegenstelling tot bijvoorbeeld bij balanceringsdiensten waarbij de topologische locatie minder of geen rol speelt (met uitzondering van gevallen van congestie op het netwerk). Dit verklaart ook waarom in de meeste landen de prijs voor de dienstlevering van reactief vermogen gereguleerd is, zoals ook vastgesteld in de ontwerpnota van 2018. Tenslotte nuanceert de CREG dat op basis van artikel 12*quinquies* van de elektriciteitswet het de rol van de CREG is om vast te stellen of de prijzen die worden aangeboden voor de ondersteunende diensten al dan niet manifest onredelijk zijn.

66. Het BOP merkt op dat de onderlinge overeenkomst die moet afgesloten worden tussen de VSP en de Toegangscontracthouder gestipuleerd in artikel II.8.4, voor een nodeloos complexe contractuele relatie tussen deze twee partijen kan leiden. Het BOP begrijpt namelijk dat de impact van de dienst op het tarief voor enerzijds het ter beschikking gestelde vermogen voor afname ("*power put at disposal for consumption*" of PPAD) en anderzijds de "injectie of afname van bijkomende reactieve energie" onderwerp is van deze overeenkomst. De goedgekeurde tariefmethodologie 2020-2023 voorziet echter enkel een correctie voor de injectie of afname van bijkomende reactieve energie. Daarom moeten de VSP en de Toegangscontracthouder nu beslissen of en wanneer deze PPAD te verhogen. Dit kan slechts één maal per jaar gebeuren en vertegenwoordigt een substantiële vaste kost voor minstens 12 maanden. Het BOP is van mening dat, in combinatie met artikel II.8.1 die wettelijke onzekerheid creëert in verband met de remuneratie en artikel II.8.2 die geen vaste component in de remuneratie voorziet, hiermee onnodige risico's worden geïntroduceerd en vraagt dit in de toekomst in de tariefstructuur aan te passen. In afwachting hiervan, stelt het BOP voor om in de relevante contracten (bijvoorbeeld het Toegangscontract) meer flexibiliteit toe te laten in het huidige rigide regime. Bovendien vraagt het BOP om te garanderen dat de financiële impact van de verplichte VSP diensten gemitigeerd wordt onder alle omstandigheden, ook bij RD (lees redispatching) (punt 5 van het consultatierapport).

Elia volgt deze bezorgdheid van het BOP. Aangezien de toename van PPAD een direct gevolg is van de activaties van spannings- en reactieve vermogensregeling in compensator mode, en de kosten gelinkt aan deze tariefverhoging gemakkelijk aantoonbaar zijn, gaat Elia akkoord om deze specifieke kostcomponent toe te voegen in de vergoeding zodat bijkomende kosten gelinkt aan de PPAD toename gedekt worden. De VSP dient dan duidelijk aan te geven in zijn bieding welke de hieraan gelinkte kosten zijn. Elia dit in een nieuw artikel toegevoegd, artikel II.8.5.

De CREG keurt het toevoegen van deze specifieke kostcomponent in de vergoeding goed.

67. NEMO Link Limited (NLL) geeft aan deze T&C VSP onderzocht te hebben en in de mogelijkheid te zijn de Dienst te leveren.

NLL levert al deze dienst in Groot-Brittannië en ontvangt hiervoor het gereguleerde tarief bepaald in NGESO's *Obligatory Reactive Power Service* (ORPS). NLL kan vandaag tot 344 MVAR reactief vermogen leveren in zowel injectiemodus als compensatiemodus. Dit technische bereik is mogelijk dankzij significante investeringen tijdens de constructie om te voldoen aan de Britse netwerk-aansluitingsvereisten. De levering van de MVAR dienst zelf resulteert in verliezen in de HVDC-converter

stations, wat leidt tot toename in het verbruik van de hulpdiensten en slijtage van de koelingssystemen.

NLL begrijpt dat Nemo Link gecategoriseerd wordt als een 'bestaande HVDC interconnector' en volgens de nieuwe MVAR dienst in deze modaliteit op vrijwillige basis aan deze dienst kan deelnemen. NLL heeft dus onder deze nieuwe MVAR dienst de optie maar niet de verplichting om een offerte voor de Dienstverlening in te dienen. Verder begrijpt NLL dat elk tarief voor de MVAR dienst de goedkeuring van de CREG vereist. In dit licht, wijst NLL erop dat het belangrijk is op te merken dat NLL onderworpen is aan het regulatoire regime van 'Cap and Floor', waarbij inkomsten boven het 'cap' niveau terugvloeien naar de Britse/Belgische consumenten en waar NLL ondersteund wordt bij inkomsten onder het 'floor' niveau. In die context pleit NLL ervoor dat NLL ook vergoed kan worden aan Belgische zijde voor levering van de MVAR-dienst (in lijn met de ORPS dienst in Groot-Brittannië) met het oog op een eerlijke en billijke behandeling van Britse en Belgische netgebruikers.

Elia neemt nota van de positie van NLL en bevestigt dat NLL volgens de Europese netwerkcode (EU) 2016/1447 als een bestaande HVDC interconnector wordt beschouwd en bijgevolg op basis van het federaal technisch reglement, artikel 254 niet verplicht aan deze dienst. Elia herinnert eraan dat de VSPs vrij een prijs kunnen opgeven in de offerte, volgens de beschreven prijsstructuur, en dat het de bevoegdheid is van de CREG om de (on)redelijkheid van de prijzen te evalueren (punt 55 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

De CREG neemt nota van deze opmerking van NLL. Verder bevestigt de CREG de conclusie dat Nemo Link voldoet aan de voorwaarden van artikel 4.2 van de Europese netcode HVDC en bijgevolg kwalificeert als bestaande HVDC.

68. [VERTROUWELIJK]

69. [VERTROUWELIJK]

70. [VERTROUWELIJK]

71. [VERTROUWELIJK]

72. De CREG merkt algemeen op dat er tijdens de publieke consultatie verschillende opmerkingen gemaakt zijn over de leesbaarheid en duidelijkheid van de T&C VSP en dit zowel onder de noemer 'Algemene opmerkingen' (paragrafen 56 en 57) als bij de artikelsgewijze opmerkingen (paragrafen 85, 91, 94, 97, 105, 108, 110 en 121).

De CREG erkent dat de versie die ter consultatie werd voorgelegd op een aantal punten verwarrend was omwille van o.a. een onduidelijke structuur of een inconsistent gebruik van terminologieën. De CREG betreurt dit aangezien dit het begrip van het voorstel en dus ook het geven van gepaste feedback op de inhoud bemoeilijkt.

De CREG stelt vast dat Elia op verschillende plaatsen correcties heeft aangebracht en de structuur heeft verbeterd. Desalniettemin vraagt de CREG dat Elia in haar eerstvolgende voorstel van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning, de mogelijkheden tot verdere redactionele verbeteringen analyseert en doorvoert. Zie in deze context ook de opmerking van de CREG in paragraaf 57.

3.2.2.2.2. *Artikel II.1 - Definities*

73. Artikel II.1 van Deel II "Specifieke Voorwaarden voor de dienst voor de regeling van de spanning en het reactief vermogen" (hierna: de Specifieke Voorwaarden) bevat een aantal definities van toepassing op deze Specifieke Voorwaarden.

74. Wat betreft het begrip "Toegangspunt" maakt Febeliec de opmerking dat het niet duidelijk is waarom deze definitie verwijst naar andere netten wanneer op het einde van de definitie wordt gesteld dat in huidig geval de definitie enkel betrekking zal hebben op een toegangspunt tot het Elia-net.

Elia heeft de verwijzing naar andere netten dan het Elia-net geschrapt (punt 24 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020)) en dit terecht volgens de CREG.

75. Wat betreft het begrip "Netgebruiker" veronderstelt Febeliec dat het zowel de netgebruikers (zoals gedefinieerd in het federaal technisch reglement) als de CDS-gebruikers (zoals gedefinieerd in het federaal technisch reglement) bevat. Bijgevolg stelt Febeliec dat het, wanneer het begrip Netgebruiker wordt gebruikt in de T&C VSP, dikwijls gissen is of de CDSO of de CDS-gebruiker wordt bedoeld. Febeliec acht het sterk aanbevolen om beide termen afzonderlijk te definiëren.

Elia gaat hiermee akkoord en stelt een screening van het contract te hebben uitgevoerd teneinde na te gaan of er geen ambiguïteit bestaat telkens wanneer de term Netgebruiker wordt gebruikt. In dat kader heeft Elia beslist om de definitie van Netgebruiker aan te vullen met definities van de begrippen “Elia Netgebruiker”, “CDS-gebruiker” en “Publieke Distributienet-gebruiker” (punt 26 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

Op die manier wordt volgens de CREG tegemoet gekomen aan een terechte vraag naar verduidelijking van Febeliec.

76. Wat betreft de termen “CDS” en “Elia net”, stelt Febeliec dat zij op basis van deze twee definities begrijpt dat de huidige T&C VSP enkel betrekking hebben op gesloten distributienetten aangesloten op het federale transmissienet of op de lokale transportnetten maar niet op gesloten distributienetten aangesloten op een publiek distributienet.

Elia antwoordt dat elke CDS aangesloten op een publiek distributienet ook kan deelnemen aan de dienst maar, aangezien de dienst aan Elia moet worden geleverd door de distributienetbeheerder, de VSP de distributienetbeheerder moet zijn en de dienst moet worden geleverd op het verbindingspunt tussen het distributienet en het Elia-net (punt 25 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

De CREG verwijst naar wat zij in verband met de deelname van de CDS-gebruikers aan de dienst heeft uiteengezet in deel 3.1.5 van deze beslissing.

3.2.2.2.3. *Artikel II.2 – Voorwaarden voor VSP*

77. Artikel 2 bevat de voorwaarden om VSP te worden.

Febeliec merkt op dat het contract ervan uitgaat dat indien de VSP niet zelf de Netgebruiker is die de Technische Eenheden exploiteert, de VSP moet zijn aangeduid door de Netgebruiker via Bijlage 11. Febeliec vermoedt dat de ondertekening van Bijlage 11 niet vereist is voor een CDS, gelet op het feit dat de CDS-beheerder op grond van het contract zelf (art. II.3.3, c) per definitie de VSP is, zonder aangeduid te moeten worden door de CDS-gebruiker.

Elia bevestigt dat Bijlage 11 niet moet worden ondertekend door een CDS-beheerder die VSP wil worden op een vrijwillige basis. Niettemin dient de CDS-beheerder de bijlage te ondertekenen indien hij de intentie heeft om een derde partij aan te duiden om de VSP-rol op zich te nemen. Indien een CDS-beheerder een VSP wil worden voor Technische Eenheden van een CDS-gebruiker, vraagt Elia wel nog een bewijs van een overeenkomst tussen de CDS-beheerder en de CDS-gebruiker voor de deelname aan de dienst (punten 31 en 42 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

Om de duidelijkheid van de tekst te bevorderen, heeft Elia de bepalingen in verband met de identiteit van de VSP in geval van de deelname van CDS-gebruikers en publieke distributienetgebruikers aan de dienst samengebracht in artikel II.2.

De CREG stelt vast dat de tekst op dit punt aan duidelijkheid heeft gewonnen. Voor het overige verwijst zijn naar wat zij in deel 3.1.5 van deze beslissing heeft uiteengezet omtrent de deelname van distributienetgebruikers en CDS-gebruikers aan de dienst.

78. Febeliec merkt op dat artikel II.2. de term ‘Open Prekwalificatie Procedure’ gebruikt in plaats van de onder de definities vermelde term ‘Open Kwalificatieprocedure’. Daarnaast stelt Febeliec de vraag of de kwalificatieprocedure om als VSP gekwalificeerd te worden, waaronder het verstrekken van een beëdigde verklaring en het voorleggen van een bewijs van financiële solvabiliteit, ook van toepassing is voor een CDS-beheerder in de rol van VSP.

Elia heeft bevestigd dat inderdaad elke VSP die vrijwillig of verplicht deelneemt (lees: aan de dienst) een voorstel moet indienen volgens de kwalificatieprocedure. Elia merkt op dat deze kwalificatieprocedure gebaseerd is op Europese regelgeving. Elia heeft de titel van II.2 (het vroegere artikel II.3) verbeterd aangezien de correcte terminologie inderdaad 'Open Kwalificatieprocedure' is (punt 32 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

De CREG gaat akkoord met het principe dat elke partij die de rol van VSP op zich neemt, dit doet onder dezelfde contractuele voorwaarden. Zie in deze context ook de uiteenzetting van de CREG in deel 3.1.5 van deze beslissing omtrent de deelname van distributienetgebruikers en CDS-gebruikers aan de dienst.

79. Het BOP merkt op dat het nog onduidelijk in welke mate en in welke omstandigheden haar leden verplicht zijn deel te nemen aan de dienst. Enerzijds zou Elia aan de BOP leden gecommuniceerd hebben dat de leden niet verplicht zijn MVAR-diensten te leveren wanneer het windpark in compensator modus is, waar het BOP akkoord mee gaat, en vraagt ze dat Elia hiervoor de wettelijke onderbouwing geeft. Daarnaast vraagt het BOP te bevestigen dat haar leden vrij zijn om het technische regelbereik in bijlage 1 te definiëren als onderdeel van de tender procedure.

Elia verwijst naar het federaal technisch reglement voor de beschrijving van de verplichtingen betreffende de regeling van spanning en reactief vermogen en verwijst naar de begeleidende nota in bijlage van de consultatie waar de relevante artikelen voor nieuwe en bestaande offshore windparken terug te vinden zijn. Daarnaast wenst Elia te verduidelijken dat de minimale vereisten inzake het technische regelbereik in het federaal technisch reglement gedefinieerd staan en dat, in lijn met het wettelijke kader, elke netgebruiker Elia haar volledige technische regelbereik moet aanbieden. Het technische regelbereik dat aan Elia ter beschikking wordt gesteld is dus niet vrij door de VSP te kiezen (punt 7 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

De CREG bevestigt het antwoord van Elia. In artikel 234, tweede lid, van het federaal technisch reglement staat dat de daarin bedoelde installaties verplicht zijn om op verzoek van de transmissienetbeheerder deel te nemen aan de dienst "binnen de technische grenzen van deze installaties".

80. Het BOP merkt tenslotte op dat 15 werkdagen te weinig is om correcties aan te brengen en vraagt om dit op te trekken naar 45 werkdagen om technische aanpassingen mogelijk te maken. Vooral in offshore omstandigheden, moet stilstand omwille van weersomstandigheden in rekening worden gebracht.

Elia verduidelijkt dat het in artikel II.2.4 (thans artikel II.2.6) gaat over de voorwaarden om een VSP te worden in de Open Kwalificatieprocedure. Deze zijn enkel financieel of juridisch van aard en niet technisch. Daarom denkt Elia dat 15 werkdagen voldoende moet zijn om correcties aan te brengen in deze context van de Open Kwalificatieprocedure (punt 45 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

De CREG gaat ervan uit dat de voorgestelde timing haalbaar is. Het gaat hier immers inderdaad niet over het verstrekken van technische gegevens betreffende de installaties, maar over het leveren van een bewijs van betaling van belastingen en RSZ enz..

3.2.2.2.4. *Artikel II.3 – Voorwaarden voor technische eenheden*

81. Febeliec merkt op dat artikel II.3.3 niet duidelijk is aangezien er een opschorting blijkt te zijn van de vergoeding voorafgaand aan de uitvoering van de Communicatietest, maar ook een opschorting van de vergoeding na het mislukken van de Communicatietest.

Elia antwoordt dat indien zij een probleem vaststelt met de communicatiemiddelen van de VSP, de VSP verplicht is om een nieuwe test uit te voeren en zijn vergoeding is opgeschort totdat deze nieuwe test is uitgevoerd. Indien deze nieuwe test niet succesvol is, zal de VSP beschouwd worden als niet in overeenstemming met de communicatievereisten en zal hij uitgesloten worden uit de dienst (met een opschorting van zijn vergoeding) totdat hij opnieuw in staat is om aan een nieuwe test te voldoen. Elia stelt dat zij de bepaling heeft verduidelijkt (zie punt 34 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

De CREG begrijpt hieruit dat, indien Elia merkt dat de communicatiemiddelen en –processen van de VSP niet meer aan de eisen voldoen, de dienst en de betaling ervan geschorst worden. Indien Elia vaststelt dat de VSP vervolgens niet aan de Communicatietest voldoet, wordt de VSP uitgesloten van de Dienst en blijft zijn vergoeding geschorst. Vanuit dit oogpunt had Elia beter de term “worden” kunnen vervangen door “blijven” in de laatste zin volgens de CREG in plaats van in de voorlaatste zin van artikel II.3.3, d).

De CREG verwijst in deze context ook naar haar opmerking in paragraaf 102 met betrekking tot het niveau van de penaliteiten.

82. Febeliec merkt algemeen op dat ze met heel wat vragen blijft over dit deel van de regels (lees: artikel II.3.4 b)) en volgende punten in detail met Elia wenst te bespreken: 1) Wat Elia bedoelt met “wordt niet op voorspelbare wijze beïnvloed” en wat Elia hiermee wil bereiken; 2) Of met de term “Actieve vermogen meter voor elke technische eenheid” een aparte meting voor elke technische eenheid bedoeld wordt, en deze aparte meting vereist wordt door Elia? Volgens Febeliec is deze paragraaf wellicht geschreven met enkel (grote) generatoren indachtig, zonder rekening te houden met bijvoorbeeld frequentieomvormers die nooit apart worden gemeten, of met capacitor banken (lees: die geen actief vermogen leveren). Bovendien zou Elia tijdens de werkgroep ‘Belgian Grid’ bevestigd hebben dat voor technische eenheden geen aparte meting vereist wordt. 3) het laatste punt dat verwijst naar de BRP van alle technische eenheden, doet heel wat wenkbrauwen fronsen gezien de BRP onder meer hier geen rol in heeft. Febeliec merkt op dat de dienst voor reactief vermogen geleverd wordt door (lees: eigenaars van) de technische eenheid en niet door de BRP. Een condensatorbank bijvoorbeeld, heeft zelfs geen BRP. Febeliec besluit dat hier vergeten is dat het om reactieve energie gaat en niet om actieve energie.

Als antwoord op het punt 1), verduidelijkt Elia dat om met verschillende technische eenheden op hetzelfde Meetpunt van Dienst de dienst te kunnen leveren, Elia zeker moet zijn dat de dienstlevering niet beïnvloed zal worden door lokale netwerkelementen die zich achter het Meetpunt van Dienst bevinden, zoals beschreven in Annex 13 van het contract. Als antwoord op punt 2) preciseert Elia dat wanneer verschillende technische eenheden die actief vermogen leveren op een gegeven Meetpunt van Dienst, Elia het actief vermogenniveau van elk van die technische eenheden dient te weten aangezien dit bepaalt hoeveel reactief vermogen op dit Service Meetpunt kan geleverd worden volgens artikels II.4.1 en II.5.1. Elia bevestigt dat in het geval dat de technische eenheden geen PGM's of PPM's zijn (zoals condensatorbanken), zijn die metingen niet nodig. Elia heeft daarom de formulering van de laatste twee punten van dit artikel aangepast om te preciseren welke voorwaarden op welk type van technische eenheid van toepassing zijn. Als antwoord op punt 3), betreffende de rol van de BSP in deze dienstverlening, verwijst Elia naar haar antwoord op punt 36 van de consultatie. Tot slot, als antwoord op de algemene opmerking van Febeliec over de onduidelijkheid van dit deel, geeft Elia aan dat Elia ter beschikking staat van stakeholders voor bijkomende uitleg of discussie rond de deelname aan deze dienst (punt 35 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

De CREG begrijpt de redenering van Elia betreffende punt 1) maar merkt op dat het artikel II.3.4.b) niet specificeert op welke manier de VSP conformiteit aan deze voorwaarde dient aan te tonen. Dit laat enerzijds een pragmatische en geval-specifieke aanpak toe maar kan anderzijds ook aanleiding geven tot discussie. De CREG vraagt aan Elia dat mogelijke gevallen van onenigheid tussen de VSP en Elia naar

aanleiding van deze voorwaarde, meldt en desgevallend analyseert met het oog op een eventuele herziening of verdere uitwerking van deze voorwaarde.

De CREG gaat akkoord met de precisering betreffende punt 2) dat de meting van actief vermogen enkel noodzakelijk is voor PGMs en PPMs en met de motivatie hiervoor. Het artikel is in lijn hiermee gecorrigeerd. Het is voor de CREG echter niet duidelijk hoe de VSP deze metingen van actieve vermogen dient te bekomen en wat Elia doet in het geval deze strijdig zouden zijn met de data verkregen via de Programma Agent. De CREG stelt voor dat Elia dit in haar eerstvolgende voorstel van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning, verduidelijkt.

De CREG merkt op dat Elia de paragraaf waar Febeliec naar verwijst in haar punt 3), heeft geschrapt. De CREG is van mening dat deze paragraaf inderdaad niet correct was, zoals door Febeliec opgemerkt, en gaat dus akkoord met het schrappen van deze paragraaf. De CREG merkt echter op dat Elia in haar consultatierapport niet aangeeft dat ze deze paragraaf verwijdert. In tegendeel, Elia verwijst naar haar antwoord in punt 36 van het consultatieverslag waarin ze het behoud van de voorwaarde in artikel II.3.4.e) motiveert. De CREG vindt deze verwijzing daarom niet adequaat.

83. Febeliec geeft aan dat ze de betekenis van het laatste punt van artikel II.3.3 niet begrijpt, zeker niet in de context van een CDS. Als voorbeeld geeft Febeliec het geval van een condensatorbank waarvoor geen BRP contract is afgesloten.

Elia antwoordt hierop dat de bedoeling van dit punt is om te verzekeren dat elke Technische Eenheid die aan de dienst deelneemt, voldoet aan alle administratieve voorwaarden van toepassing voor iedere asset die aan het Belgische elektriciteitsnetwerk is geconnecteerd, onafhankelijk van de hulpdiensten die deze asset levert (punt 36 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

De CREG merkt op dat het beschikken over een geldig toegangscontract voldoende is als bewijs dat voldaan is aan alle administratieve voorwaarden. Het sluiten van een toegangscontract met Elia impliceert reeds de verplichting tot aanduiding van de toegangsverantwoordelijke(n) (thans balanceringsverantwoordelijke/BRP) overeenkomstig artikel 10 van het toegangscontract. Het expliciteren van de noodzaak van een geldig BRP-contract is bijgevolg niet noodzakelijk. De CREG stelt voor dat Elia om de referentie naar de noodzaak van een geldig BRP-contract schrapt in haar eerstvolgende voorstel van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning om verwarring te vermijden.

84. Volgens Febeliec geeft artikel II.3.7 geen zin voor een CDS, omdat bij een letterlijke lezing bijvoorbeeld een grote generator die gekoppeld is aan een CDS en dus niet rechtstreeks gekoppeld is aan het Elia, niet mogen deelnemen aan de MVar dienst. Bovendien zouden op basis van dit artikel ook capaciteitsbanken niet aan de dienst kunnen deelnemen omdat ze geen actief vermogen injecteren of afnemen.

Elia heeft dit artikel geschrapt en geeft aan geen enkel type technische eenheid te willen uitsluiten van de mogelijkheid tot het verlenen van deze dienst (punt 37 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

De CREG treedt Febeliec bij in deze opmerking en gaat bijgevolg akkoord met het schrappen van deze clause. In deze context verwijst de CREG ook naar haar opmerking in paragraaf 59 in verband met het faciliteren van de toegang tot de dienst.

85. FEBEG stelt dat de timing van de prekwalificatieprocedure niet duidelijk is (punt 8 van het consultatieverslag). Volgens artikel II.3.2(f) en bijlage 13 dient de prekwalificatieprocedure uitgevoerd te worden voorafgaand aan de levering van de dienst. Tijdens vergadering van WG Belgian Grid van 04/02/2020 kondigde Elia aan dat het uitgevoerd dient te worden voorafgaand aan de inzending van de biedingen in de tendering procedure. FEBEG vraagt aan Elia om de timing van de

prekwalificatieprocedure te verduidelijken. Zoals hogerop uitgelegd, is voor lokale productie-eenheden een gedetailleerde analyse nodig naar de impact van de dienst op het interne netwerk (naast de analyse van de impact van de lokale netwerktopologie op de levering van de dienst). FEBEG besluit dat vanuit praktisch oogpunt dergelijke studies niet uitgevoerd kunnen worden voorafgaand aan de tender procedure voorzien in juni 2020.

Elia antwoordt dat de prekwalificatiefase gebeurt tijdens de *call for candidates* en de *call for tenders*, maar vóór de levering van de dienst aangezien de parameters gelinkt aan de dienst (bv. de Gevoeligheidscoëfficiënt) vermeld moeten worden in de bieding van de VSP. Enkel de prekwalificatietest kan na de tender uitgevoerd worden, maar zeker voor de levering van de dienst. VSPs kunnen natuurlijk Elia contacteren voor de *call for candidates* om enkele prekwalificatietesten te organiseren en/of de parameters te bespreken. De parameters gelinkt aan de dienst kunnen nog aangepast worden tot de ondertekening van het contract als de VSP hiertoe een technische verantwoording verstrekt (bv. een interne netwerkstudie) en met de instemming van Elia (punt 8 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

Het artikel II.3.7.e) werd aangepast om de mogelijke herzieningen van de Gevoeligheidscoëfficiënt door de VSP te verduidelijken. Ook is in artikel II.8 een artikel toegevoegd om een duidelijke link te maken tussen de start van de vergoedingen en de voorwaarden uiteengezet in artikel II.3.

De CREG neemt nota van de aanpassingen die Elia heeft doorgevoerd als antwoord op deze vraag van FEBEG.

86. Het BOP vindt het belangrijk en positief dat het Meetpunt van de Dienst ook een punt kan zijn dat zich stroomafwaarts van het toegangspunt bevindt. Elia verwelkomt deze ondersteuning.

De CREG benadrukt hierbij dat de huidige T&C VSP deze mogelijkheid niet toekennen aan technische eenheden die de dienst verlenen op een verbindingpunt, dat wil zeggen gelegen in een publiek distributienet zoals in de voetnoot van bijlage 13 van de T&C VSP gespecificeerd. Zie in deze context ook de uiteenzetting van de CREG in deel 3.1.5 van deze beslissing omtrent de deelname van distributienetgebruikers en CDS-gebruikers aan de dienst (punt 44 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

87. In het verband met het Meetpunt van de Dienst heeft het BOP nog een opmerking op de stelling van Elia dat de dienst aan Elia geleverd wordt op de hoogspanningszijde van de opvoertransformator gelinkt aan het toegangspunt van de netgebruiker tot het Elia net of het verbindingpunt van de DSO. Het BOP merkt op dat de opvoertransformator van offshore windparken verbonden is (lees: aan het Elia-net) via een export kabel, wat betekent dat het connectiepunt van deze exportkabel aan het Elia-net de enige referentie kan zijn voor de dienstverlening (punt 46 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020). Deze opmerking komt ook terug als reactie op artikel II.7.1.e).

Elia herinnert eraan dat het Meetpunt van de Dienst bepaald wordt gedurende de Prekwalificatieprocedure beschreven in bijlage 13. Voor de duidelijkheid heeft Elia de verwijzing naar de opvoertransformator in artikel II.3.4 geschrapt (zie punt 51 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

De CREG gaat akkoord met het antwoord van Elia om de verwijzing naar de opvoertransformator te schrappen om aan de opmerking van het BOP gevolg te geven.

88. RWEST verwelkomt de verlaging van het minimumvolume voor de leveringsdienst naar 1 MVAR omdat dit nieuwe technologieën zal toelaten om deel te nemen aan de markt voor MVAR-diensten in de toekomst, zoals besproken in paragraaf 59.

89. [VERTROUWELIJK]

90. [VERTROUWELIJK]

3.2.2.2.5. *Artikel II.4 – Activering van Diensttype Automatische Regeling*

91. Febeliec stelt dat Artikel II.4 geen duidelijke structuur heeft, in tegenstelling tot bijvoorbeeld Artikel II.7, met als gevolg dat het niet duidelijk is welke clausules voor welk type Technische Eenheden van toepassing is.

Elia antwoordt dat de structuur van het VSP contract is aangepast om de duidelijkheid te verbeteren.

De CREG is daarnaast van mening dat de structuur van de ter goedkeuring ingediende versie voldoende verbeterd is ten opzichte van de versie voorgelegd ter consultatie. In deze context verwijst de CREG ook naar haar opmerking in paragraaf 72.

3.2.2.2.6. *Artikel II.5 – Activering van Diensttype Handmatige Regeling*

92. Met betrekking tot artikel II.5.6 en bijlage 3, vraagt het BOP zich af of eenmaal de referentiewaarde bereikt is, Elia verifieert dat het gevraagde volume reactief vermogen gemeten ter hoogte van het Meetpunt van de Dienst (Qreq_control) zich binnen de tolerantieband bevindt tijdens minimum twee opeenvolgende 30 seconden-metingen. Het BOP geeft aan dat als Elia wil verifiëren dat het volume binnen de tolerantieband ligt, de referentiewaarde minstens 1min30 seconden aangehouden moet worden vooraleer de automatische regeling te heractiveren om te vermijden dat het uitgewisseld reactief vermogen verandert ten gevolge van een variatie in de netspanning gedurende de controle van de dienst.

Elia bevestigt dat de controle op de levering van de handmatige dienst inderdaad nagaat dat de referentiewaarde bereikt wordt binnen de tolerantieband gedurende minstens twee opeenvolgende 30-minuten metingen in de 5 minuten volgend op de vraag. De aanpak voorgesteld door het BOP is dus in lijn met de vereiste voor het Diensttype Handmatige Regeling (punt 47 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

De CREG merkt op dat in de voorgestelde T&C VSP opgenomen vereisten voldoen aan het voorstel van het BOP inzake de minimale duur dat de referentiewaarde voor de handmatige regeling aangehouden wordt bij de controle op de levering van deze handmatige regeling. Daarnaast merkt de CREG op dat met de huidige procedures die Elia hanteert, de referentiewaarde gemiddeld 10u aangehouden wordt. Dit verklaart ook de factor “10h” in de formule in bijlage 7 over de vermindering van de vergoeding bij niet-levering van de dienst handmatige regeling.

93. Met betrekking tot artikel II.5.8 en bijlage 2 vraagt het BOP of voor Power Park Modules (PPMs) die naadloos kunnen opereren tussen Groep 1 (injectiemodus) en Groep 2 (compensatormodus), de referentiewaarde gereset moet worden telkens wanneer het overgaat van Groep 1 naar Groep 2, of dat de referentiewaarde behouden kan blijven. Het BOP specificeert dat indien een reset van de referentiewaarde gelinkt wordt aan het minimaal actief vermogen (namelijk 0 MW), deze reset gecorreleerd zal zijn met de windsnelheid voor alle offshore wind PPMs. Dit zou een ongewenst plotse en grote verschuiving in reactief vermogen kunnen veroorzaken.

Elia antwoordt dat voor PPMs die naadloos tussen Groep 1 en Groep 2 kunnen opereren, Elia inderdaad vereist dat de referentiewaarde aangehouden wordt om grote variaties van reactief vermogen bij de transitie van de ene naar de andere modus, te vermijden. Elia voegt eraan toe dat de parameter voor deze PPMs (zoals de minimale drempelwaarde om binnen de Technische Controle Band te kunnen leveren), zorgvuldig gedefinieerd moeten worden in Bijlage 1 van het contract na overleg tussen de VSP en Elia. Elia stelt dat er geen verandering in de T&C VSP nodig is (lees: om het behoud van referentiewaarde te verduidelijken) (punt 48 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

De CREG gaat akkoord met dit antwoord van Elia en bevestigt dat de definitie van de parameters in Bijlage 1 belangrijk is om ongewenste plotse verschuivingen in geleverd reactief vermogen te voorkomen.

94. [VERTROUWELIJK]

3.2.2.2.7. *Artikel II.6 – Informatie-uitwisseling voor de Dienst*

95. Bij artikel II.6.2 gaat Febeliec ervan uit dat, in lijn met het federaal technisch reglement, de meting op een CDS in principe steeds gebeurt door de CDS-beheerder en dus ook in de context van de MVAr dienst. Febeliec is echter van mening dat dit onvoldoende duidelijk is uit de tekst.

Elia bevestigt dat aannname van Febeliec correct is. Elia heeft dit in de T&C VSP verduidelijkt met een voetnoot betreffende de bron van de meetdata (punt 39 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

De CREG merkt op als het meetpunt van de dienst zich stroomafwaarts bevindt van het verbindingspunt tussen het transmissienet en het gesloten distributienet dit een uitzondering vormt op de regel opgenomen in artikel II.3.4 en bijlage 13. Dat het meetpunt van de dienst bij publieke distributienetten zich ook stroomafwaarts van het verbindingspunt kan bevinden, zoals vermeld in de toegevoegde voetnoot in artikel II.6, lijkt echter in strijd te zijn met voetnoot 5 in bijlage 13 waarin vermeld wordt dat de optie om het meetpunt van de dienst te verplaatsten naar een punt stroomafwaarts van het verbindingspunt, niet van toepassing is voor een technische eenheid die de dienst verleent op een verbindingspunt, d.w.z. gelegen in een publiek distributienet. De CREG vraagt dat Elia de verwijzingen naar meetdata van publieke of gesloten distributienetbeheerders in deze context te verduidelijkt in haar eerstvolgende voorstel van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning. Tenslotte merkt de CREG op dat de voetnoot waarnaar Elia in haar consultatieverslag naar verwijst in de Nederlandstalige versie ontbreekt en vraagt dat Elia deze vergetelheid corrigeert bij het publiceren van deze T&C VSP.

96. Bij artikel II.6.7 merkt het BOP op dat de aansluitingsvereisten voor offshore windparken toelaten dat in het geval van onbeschikbaarheid van de eenheden (door storing of onderhoud) de mogelijkheid tot het leveren van reactief vermogen aangepast kan worden op basis van de beschikbare productiecapaciteit (P_{av}) in plaats van het nominale vermogen (P_{nom}). Aangezien het aantal beschikbare windturbines en bijgevolg het beschikbaar reactief vermogen sterk kan fluctueren, vraagt het BOP zich af of deze informatie automatisch gedeeld kan worden in de interface gebruikt voor setpuntwijzigingen (“revolt”). Volgens het BOP dient de communicatiestroom van de windparken naar Elia (bijvoorbeeld in termen van turbines in onderhoud...) scherpgesteld te worden.

Elia herinnert er aan dat elke vermindering (al dan niet voorspelde) van het beschikbaar reactief vermogen aan Elia gecommuniceerd moet worden volgens de modaliteiten beschreven in dit artikel II.6.7. Elia neemt nota van de opmerking van het BOP betreffende het scherpstellen van de communicatiestroom en zal deze feedback in rekening brengen om het proces te optimaliseren in parallel met de voorziene operationele evoluties (punt 49 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

De CREG verwelkomt deze discussie en vraagt aan Elia dat ze de resultaten van deze oefening integreert in haar eerstvolgende voorstel van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning.

97. Bij artikel II.6.8 merkt het BOP op dat het in automatische dienst mode niet haalbaar is om te voldoen aan de gestelde voorwaarden en reactietijden (lees: betreffende de uitwisseling van informatie), en dus naar handmatige dienst mode zal worden overgeschakeld.

Elia geeft in artikel II.6.8 verduidelijkt dat deze modaliteiten enkel van toepassing zijn op het diensttype handmatige regeling aangezien het betrekking heeft tot problemen met de elektronische gegevensuitwisseling die gebruikt wordt voor de uitwisseling van de wijziging van de referentiewaarde (punt 50 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

De CREG erkent dat deze verduidelijking nodig was.

3.2.2.2.8. Artikel II.7 – Monitoring van de Dienstverlening

98. Febeliec stelt dat Elia en de CDS-beheerders de concrete interpretatie van de tekstkaders nog in detail dienen te bespreken.

Als antwoord hierop herinnert Elia eraan dat het lokaliseren van de controle van levering deel uitmaakt van de discussie over de bepaling van het Meetpunt van Dienst die deel uitmaakt van de Prekwalificatieprocedure zoals beschreven in Bijlage 13 van het contract (punt 40 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

De CREG begrijpt dat er geen conflict is tussen de vaststelling door Febeliec en het antwoord van Elia. De CREG heeft hier verder geen opmerkingen over.

99. [VERTROUWELIJK]

3.2.2.2.9. Artikel II.8 – Vergoeding

100. Met betrekking tot Artikel II.8.4 stelt FEBEG dat als de eigenaar van de verplichte Technische Eenheid en de netgebruiker of Toegangscontracthouder verschillende partijen zijn, de eigenaar niet verantwoordelijk kan gesteld worden als er geen overeenkomst wordt gevonden met de Toegangscontracthouder omwille van onaanvaardbare eisen van de Toegangscontracthouder /netgebruiker of omwille van onverenigbaarheid met de bestaande contractuele relaties.

Elia herhaalt dat in de tariefmethodologie voor de periode 2020-2023 beschreven staat dat in het geval Elia een activatie doet van automatische of manuele spanningsregeling, een correctie gedaan wordt op kwartierbasis van de waarde van het reactief vermogen op het toegangs- of verbindingspunt, en dit op basis van het door Elia gevraagde volume. In deze context, gezien elke activatie een impact kan hebben op het toegangstarief, stipuleert artikel II.8.4 van het VSP contract dat de VSP een bilaterale overeenkomst met de Toegangscontracthouder dient te hebben, waarin de interacties tussen de MVAR dienst van de toepassing van de toegangstarieven zoals beschreven in de modaliteiten van de tariefmethodologie, erkend en aanvaard worden. Deze overeenkomst is een noodzakelijke voorwaarde voor het afsluiten van het VSP contract met Elia. Bovenstaande is onder voorbehoud van de verplichting van de netgebruiker (die enerzijds de Toegangscontracthouder aanduidt, en anderzijds de VSP) om een VSP aan te duiden of zelf deze rol op te nemen. Daarnaast wenst Elia ook op te merken dat ze op het ogenblik meer in detail de impact in termen van verplichtingen gelinkt aan het leveren van deze dienst analyseert, onder andere in het specifieke geval dat de netgebruiker en de eigenaar van de technische eenheid verschillende partijen zijn (punt 9 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

De CREG neemt nota van de opmerking dat Elia de impact van de hierboven genoemde verplichtingen nog nader zal analyseren, onder meer wanneer netgebruiker en eigenaar van de technische eenheid verschillende partijen zijn. De CREG vraagt dat Elia de CREG op de hoogte houdt van deze analyse en om gemelde gevallen van onverenigbaarheid of onnodige complexiteit bij te houden en oplossingen daarvoor te formuleren. De resultaten van deze analyse dienen door Elia in haar eerstvolgende voorstel van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning te zijn verwerkt.

101. Voor behandeling van de opmerking van het BOP betreffende deze onderlinge overeenkomst tussen de VSP en de Toegangscontracthouder en meer bepaald over de impact van de dienstverlening op de tarieven voor het ter beschikking gestelde vermogen voor afname (*“Power put at disposal for consumption of PPAD”*) en *“injectie of absorptie van bijkomende reactieve energie”*: zie paragraaf 66 van deze beslissing.

3.2.2.2.10. Artikel II.9 – Penaliteiten wegens niet-uitvoering van het contract

102. Er werden tijdens de publieke consultatie geen opmerkingen geformuleerd over dit artikel.

Dit artikel verwijst naar de relevante artikelen en bijlagen over de activeringscontroles en bepalingen van de penaliteiten. Ook stelt dit artikel dat er een maandelijks plafond geldt voor de som van financiële penaliteiten en dat deze niet hoger mag zijn dan de vergoeding van de VSP voor de Dienst tijdens die maand voor de betrokken Technische Eenheid of voor de samenvoeging van Technische Eenheden.

De CREG merkt op dat het niveau van de penaliteit mogelijk onvoldoende is in geval van een Technische Eenheid die verplicht aan de Dienst moet deelnemen maar die structureel nalaat om de Dienst te leveren omwille van technische, operationele of andere redenen. De CREG vraagt aan Elia om dit nauwgezet op te volgen en in haar eerstvolgende voorstel van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van

de spanning een hogere penaliteit voor te stellen indien dit nodig blijkt om misbruik te voorkomen. De CREG behoudt zich dan ook het recht voor om op de huidige goedkeuring van dit niveau van penaliteit terug te komen in de toekomst.

3.2.2.2.11. Artikel II.10 – Inwerkingtreding van het contract tussen partijen

103. Op het einde van het voorstel van type-overeenkomst, net vóór de ruimte voorzien voor de handtekening van de partijen, wordt bepaald dat het contract geldig is van de ondertekeningsdatum tot 31 december 2021.

De redactie van deze bepaling is volgens de CREG voor verbetering vatbaar. Deze bepaling, in zoverre deze stelt dat het contract geldig is “vanaf de ondertekeningsdatum”, heeft volgens de CREG niet tot doel af te wijken van artikel I.4 van de Algemene Voorwaarden, maar kan verwarring scheppen omdat uit artikel I.4 blijkt dat het contract op een andere datum in werking kan treden, met name op de datum van inwerkingtreding van de goedgekeurde modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning. Teneinde elke mogelijke verwarring te vermijden, zou deze bepaling zich beter beperken tot het louter vaststellen van de looptijd van het contract, d.w.z. vanaf de inwerkingtreding van dit Contract bepaald in artikel I.4 tot [einddatum].

104. Febeg betreurt dat de overgangperiode voor installaties voor wie de levering van reactief vermogen en regeling van de spanning een nieuwe verplichting inhoudt, voorzien in de ontwerpnota van Elia over de MVAR-dienst, niet wordt overgenomen in het voorstel (punt 6 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020). Volgens Febeg zou Elia zodoende in deze ontwerpnota de indruk hebben gewekt dat de betrokken partijen geen actie dienden te ondernemen voor de inwerkingtreding van de modaliteiten en voorwaarden, nu voorzien op 1 januari 2021.

In het bijzonder wat betreft lokale productie-eenheden moet de impact van de MVAR-dienst op het interne lokale net worden geanalyseerd en een stilzetting van de “*must run*”-eenheid¹⁷ moet worden ingepland voor implementatie en tests, aldus Febeg. Een overgangperiode van 1,5 jaar is absoluut noodzakelijk stelt Febeg. Volgens Febeg is het toelaten van een overgangperiode voor deze eenheden niet in strijd met het federaal technisch reglement met toepassing waarvan de netgebruiker verplicht is om deel te nemen aan de dienst “op verzoek van de TSO”. Aangezien het contracteren van de dienst plaatsvindt via een aanbestedingsprocedure, is de bieder niet zeker dat zijn bod wordt aanvaard. Volgens Febeg kan niet aan een partij worden opgelegd om investeringen te maken om een dienst te leveren vooraleer hij de bevestiging krijgt dat hij gecontracteerd wordt voor deze dienst.

Elia antwoordt hierop dat de bepalingen betreffende de (verplichte of vrijwillige) deelname aan de dienst beschreven worden in het federaal technisch reglement en niet in het VSP-contract. Volgens Elia is de opmerking van Febeg dan ook *stricto sensu* buiten de scope van het publiek geconsulteerde document “VSP-contract”. Elia stelt verder dat ze, rekening houdend met het huidige regelgevend kader, de interpretatie vanwege Febeg van het federaal technisch reglement niet deelt aangezien de vermelding van een deelname aan de dienst “op verzoek van de TSO” Elia niet toelaat om alleen die eenheden die verplicht zijn tot het verstrekken van de dienst te selecteren wanneer zij klaar zijn om de dienst te verstrekken. Volgens de lezing van Elia van het federaal technisch reglement en de Eisen voor Algemene toepassing, is artikel 234 van onmiddellijke toepassing voor de eerstvolgende offerteaanvraag aangezien er geen artikelen zijn die uitdrukkelijk de mogelijkheid van een overgangperiode voorzien voor de eenheden die verplicht zijn om de dienst te verstrekken. Elia brengt eveneens in herinnering dat het nieuwe federaal technisch reglement in werking trad op 22 april 2019 terwijl de T&C VSP in werking zullen treden vanaf 1 januari 2021. Een periode van 1,5 jaar zal dan al

¹⁷ De CREG merkt op dat de term “*must run*”-eenheid gedefinieerd wordt in de regels van de coördinatie en het congestiebeheer en refereert naar een programma van actief vermogen.

verstrekken zijn tussen de inwerkingtreding van de verplichting om de dienst te verstrekken en zijn daadwerkelijke toepassing. Wat betreft de eenheden die verplicht zijn om de dienst te verstrekken overeenkomstig het wettelijk kader, voorziet Elia de volgende acties:

- Het proactief contacteren en informeren van alle Netgebruikers die betrokken zijn door een verplichte deelname door een van hun eenheden en
- Het bezorgen van een rapport aan de CREG over alle eenheden die betrokken zijn bij deze verplichting (punt 6 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

De CREG is van mening dat de woorden “is verplicht om op verzoek van de transmissienetbeheerder deel te nemen aan de dienst” in artikel 234, tweede lid, van het federaal technisch reglement niet kunnen betekenen dat de verplichting tot deelname onder voorbehoud is van het “klaar zijn” van de installatie om de dienst te verstrekken. In dat geval zou de deelname aan de dienst louter afhangen van de bereidwilligheid van elke individuele exploitant om de installatie klaar te maken voor de dienst. Artikel 234 van het federaal technisch reglement bevat bovendien inderdaad geen expliciete mogelijkheid tot het vaststellen van een overgangperiode. Aangezien reeds ruim anderhalf jaar zal verstreken zijn tussen de inwerkingtreding van het federaal technisch reglement op 27 april 2019 en de inwerkingtreding van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning (en dus van de daadwerkelijke verplichte activering) ziet de CREG bovendien geen redenen om in deze modaliteiten en voorwaarden verdere overgangperiodes te voorzien. Elia zal bovendien alle betrokken netgebruikers proactief contacteren en informeren.

Wat betreft de opmerking dat een partij niet kan worden opgelegd om een dienst te leveren vooraleer hij bevestiging heeft gekregen dat hij gecontracteerd wordt voor deze dienst, benadrukt de CREG dat het voor de technische eenheden genoemd in artikel 234, tweede lid, van het federaal reglement, om een verplichte dienst gaat. De investeringen dienen gemaakt te worden om conform te zijn aan de geldende wetgeving mochten deze investeringen al niet eerder gebeurd zijn. Technische eenheden die vrijwillig aan de dienst kunnen deelnemen kunnen daarentegen een economische afweging maken om al dan niet de investeringen te doen.

3.2.2.3. Bijlagen

3.2.2.3.1. *Algemeen*

105. Febeliec merkt op dat in de bijlagen definities niet telkens correct gebruikt worden, bijvoorbeeld in Annex 2 het gebruik van de term “vereist reactief vermogen” in plaats van “benodigd reactief vermogen”.

Elia heeft de terminologie in de Bijlagen geharmoniseerd. Daarnaast werden de volgende twee definities toegevoegd ter verduidelijking, namelijk “Gevoeligheidscoëfficiënt” en “Minimum Drempel van Actief Vermogen” (punt 41 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

3.2.2.3.2. *Bijlage 1. Lijst met regelende en/of niet-regelende eenheden*

106. Deze bijlage strekt ertoe de lijst te vermelden met regelende en/of niet-regelende Technische Eenheden waarop de VSP de Dienst beschikbaar zal stellen.

Het BOP merkt op dat voor offshore windparken, het technisch minimum en maximum reactief vermogen (Qtech_min en Qtech_max) kunnen afhangen van het werkelijke geproduceerde actieve vermogen. De vorm van het Technisch Regelbereik is daarom niet rechthoekig. Bij hoge actieve

vermogens kan het beschikbare reactieve vermogen gereduceerd zijn ten opzichte van bij lagere actieve vermogens. Daarom stelt het BOP voor dat er naast een Minimumdrempel van Actief Vermogen om reactief vermogen om het Technisch Regelbereik van Groep 1 te kunnen leveren, er ook een Maximumdrempel wordt toegevoegd. Daarnaast gaat het BOP ervan uit dat het Technisch Regelbereik van Groep 1 en Groep 2 onafhankelijk van elkaar gedefinieerd kunnen worden, zelfs wanneer het om dezelfde Technische Eenheid gaat.

Elia antwoordt ervan uit te gaan dat de Technisch Regelbereik op elk moment beschikbaar is boven de Minimumdrempel van Actief Vermogen. Elia is geen voorstander van het introduceren van een Maximumdrempel boven dewelke de Dienst niet kan geleverd worden. Verder herinnert Elia eraan dat het Technisch Regelbereik gedefinieerd wordt in de prekwalificatieprocedure na overleg tussen de VSP en Elia om de frequentie en grootte van de grenzen van deze vermogenbereiken te bepalen (punt 52 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

De CREG benadrukt dat op basis van het federaal technische reglement, artikel 234, het volledige technische bereik beschikbaar moet gesteld worden. De CREG begrijpt dat dit het onderwerp is van het overleg tussen de VSP en Elia in de prekwalificatieprocedure en gaat dus akkoord met het antwoord van Elia.

3.2.2.3.3. *Bijlage 2. Berekening van vergoeding van de Dienst*

107. Deze bijlage betreft de berekening van de vergoeding van de Dienst.

108. Betreffende het berekening van de vergoeding van de Dienst beschreven in bijlagen 2, 3 en 8 merkt FEBEG op dat het uitermate belangrijk is dat het vereist Reactief Vermogen correct bepaald wordt aangezien het zowel de vergoeding (Q_{req_rem}) bepaalt, de activatieregeling ($Q_{req_control}$) en ook de correctie die van toepassing is op het tarief voor afname of injectie van bijkomende reactieve energie. FEBEG merkt op dat de methodologie hierover niet goed uitgelegd is, met enkele voorbeelden uit Annex 2, 3 en 8.

Elia gaat met deze opmerking akkoord en heeft correcties en verbeteringen doorgevoerd in de bijlagen 2, 3 en 8. In bijlage 2 verduidelijkt Elia dat het vereiste Reactief Vermogen opnieuw gekalibreerd wordt in het kwartier volgend op een verandering van het manuele setpunt en dit om de werkelijke waarden te reflecteren van het reactief vermogen en spanning wanneer het setpunt is bereikt. Dit is nodig om te voorkomen dat de fout die optreedt wanneer de spanning varieert terwijl de VSP zijn setpunt varieert, zou propageren. Deze kalibratie gebeurt op basis van het gemeten reactief vermogen en spanning. Om bovenstaande te verduidelijken, werd een nieuwe term 'Qinitial' geïntroduceerd. In bijlage 3 verduidelijkt Elia dat de controlevariabele ($Q_{req_control}$) inderdaad een term bevat voor veranderingen van de referentiewaarde. In bijlage 8 is de figuur 4 gecorrigeerd (punt 11 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

De CREG gaat akkoord met de aangebrachte correcties en verbeteringen. De CREG sluit echter niet uit dat deze bijlage op redactioneel vlak nog verder verbeterd kan worden. De CREG verwijst hierbij naar haar algemene opmerking in paragraaf 72.

109. Daarnaast merkt FEBEG op dat variaties in het geproduceerd actief vermogen van een energiecentrale in rekening zou moeten worden gebracht, aangezien dit het verbruik aan reactief vermogen in de transformator beïnvloedt. FEBEG vervolgt dat ze open staat voor samenwerking met Elia om een correcte methodologie te definiëren voor de bepaling van het vereiste Reactief Vermogen.

Elia antwoordt hierop dat de Dienst geleverd wordt op het Meetpunt van de Dienst en dat dit standaard het toegangspunt is (met uitzondering van de specifieke gevallen beschreven in artikel II.3.4.a). Dit toegangspunt bevindt zich aan de hoogspanningszijde van de transformator. Het actief vermogen in de transformator en daarmee gelinkte gebruik van reactief vermogen dient in rekening

gebracht te worden in de automatische spanningsregelaar van de Technische Eenheid. Elia besluit dat het dus niet aan de netgebruikers is om het vereiste Reactief Vermogen te berekenen (punt 11 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

De CREG gaat met dit antwoord van Elia akkoord. De CREG verwijst hierbij ook naar het federaal technisch reglement dat bepaalde vereisten van de spanningsregeling bepaalt, zie hiervoor bv. artikelen 62 t.e.m. 68.

110. RWEST wijst op een verwarrend element in de beschrijving van de formule voor de vergoeding. De formule refereert naar “de prijs van Reactieve Energie voor kwartier n zoals gedefinieerd in bijlage 12”. Bijlage 12 preciseert echter niet of de prijzen voor de levering van MVar op uurbasis of op kwartierbasis gespecificeerd worden. Als zowel het vereiste Reactieve Vermogen als de prijs op kwartierbasis uitgedrukt zijn, is het niet duidelijk waarom in de formule in bijlage 2 door factor 4 gedeeld moet worden.

Elia verduidelijkt dat de prijs voor energie op uurbasis uitgedrukt wordt (€/MVarh) en er dus moet gedeeld worden door 4 om via het Reactief Vermogen de geleverde Reactieve Energie op kwartierbasis te berekenen. Elia heeft de eenheid voor de prijs toegevoegd in bijlage 12 (punt 54 van het consultatierapport van Elia van 17 april 2020).

De CREG verwelkomt deze verduidelijking.

111. [VERTROUWELIJK]

3.2.2.3.4. Bijlage 3. Leveringscontrole voor het Diensttype Automatische Regeling

112. Deze bijlage beschrijft de leveringscontrole voor het Diensttype Automatische Regeling. Er werden hierover geen specifieke opmerkingen geformuleerd tijdens de publieke consultatie.

3.2.2.3.5. Bijlage 4. Leveringscontrole voor het Diensttype Handmatige Regeling

113. Deze bijlage beschrijft de leveringscontrole voor het Diensttype Handmatige Regeling. Er werden hierover geen specifieke opmerkingen geformuleerd tijdens de publieke consultatie.

3.2.2.3.6. Bijlage 5. voorbeeld van de berekening van de relatieve Gevoelighedscoëfficiënt (α_{eq})

114. Deze bijlage bevat een voorbeeld van de berekening van de relatieve Gevoelighedscoëfficiënt (α_{eq}).

115. FEBEG merkt op dat de Gevoelighedscoëfficiënt geen constante waarde is maar afhankelijk is van de netspanning en het productieniveau van reactief vermogen. Een constante waarde veronderstellen zou dus volgens FEBEG fouten induceren in de bepaling van het benodigd MVar volume (punt 10 van het consultatieverslag).

Elia antwoordt hierop dat in het geval van een automatische dienst, α_{eq} een lineaire relatie definieert tussen de spanning op het Meetpunt van de Dienst en het reactief vermogen dat geabsorbeerd of geïnjecteerd wordt door de Technische Eenheid. Aangezien het doel van de automatische regeling is om de spanning te regelen op het Meetpunt van de Dienst, dient deze

coëfficiënt een constante te zijn aangezien het een parameter is van de spanningsregelaar van de Technische Eenheid.

De CREG is het eens met het antwoord van Elia, met name dat de instellingen van de spanningsregelaar dient te resulteren in een lineaire relatie tussen het geleverd of geabsorbeerd reactief vermogen en de spanning op het Meetpunt van de Dienst.

116. Daarnaast benadrukt FEBEG dat, zoals in de disclaimer van bijlage 5 wordt vermeld, de voorgestelde methode om α_{eq} te bepalen slechts als een voorbeeld mag beschouwd worden. De Gevoeligheidscoëfficiënt dient door de VSP bepaald te worden na overleg met Elia en met de medewerking van Elia om nieuwe testen uit te voeren of historische meetdata beschikbaar te maken (punt 10 van het consultatieverslag).

Elia bevestigt dat het voorbeeld in bijlage 5 enkel als voorbeeld dient. Een overleg zal plaatsvinden tussen de VSP en Elia om de Gevoeligheidscoëfficiënt te bepalen op basis van beschikbare data (technische informatie, historische data etc). Elia herinnert eraan dat, ondanks dat de bepaling van de Gevoeligheidscoëfficiënt gebaseerd is op dit overleg, het uiteindelijk Elia is die finaal de waarde vastlegt op basis van de resultaten van dit overleg zodat Elia de waarde die door de VSP wordt voorgesteld, kan betwisten.

De CREG gaat akkoord met deze aanpak.

3.2.2.3.7. Bijlage 6. Vermindering van de vergoeding voor niet-levering van het Dienstype Automatische Regeling.

117. Deze bijlage betreft de vermindering van de vergoeding voor niet-levering van het Dienstype Automatische Regeling.

118. FEBEG drukt haar reserves uit met betrekking tot de vermindering van de vergoeding van het Dienstype Automatische Regeling omdat de totale fout op de bepaling van het gevraagde MVAR volume (Qreq-control) omwille van verschillende factoren (α_{eq} , bepaling van Δ_{Qreq} , variaties in geleverd actief vermogen) en de fout omwille van meetonzekerheid, het tolerantiebereik niet voldoende marge zou laten voor normale afwijkingen. Volgens FEBEG zou het tolerantiebereik volledig beschikbaar moeten zijn om normale afwijkingen in de regeling te kunnen absorberen (punt 12 van het consultatierapport).

Elia verwijst naar haar antwoorden op voorgaande consultatiepunten in verband met de bepaling van α_{eq} en het benodigd reactief vermogen (zie paragrafen 108 en 115) om te besluiten dat Elia inschat dat het tolerantiebereik voldoende is om normale afwijkingen te dekken.

De CREG gaat akkoord om het tolerantiebereik niet te verhogen. Bovendien merkt de CREG op dat de door Elia voorgestelde vermindering van vergoeding beperkt blijft tot 25% zelfs bij een significant hoge falingsgraad van 80%.

119. FEBEG merkt op dat in Bijlage 6 genoteerd staat dat "om te verifiëren of het gevraagde reactief vermogen geleverd werd (Qreq-control), Elia de 30-seconden metingen van het reactief vermogen en netspanningen gebruikt...". FEBEG stelt dat het niet duidelijk is hoe de netspanning gebruikt wordt voor deze verificatie, aangezien volgens het voorbeeld enkel de metingen van reactief vermogen nodig zijn (punt 13 van het consultatierapport).

Elia bevestigt dat metingen van het reactief vermogen inderdaad voldoende zijn om de levering van het Dienstype Handmatige Regeling te controleren en heeft dit in de tekst aangepast.

De CREG gaat akkoord met de aangebrachte correctie.

3.2.2.3.8. *Bijlage 7. Vermindering van de vergoeding voor niet-levering van het Diensttype Handmatige Regeling.*

120. Deze bijlage betreft de vermindering van de vergoeding voor niet-levering van het Diensttype Handmatige Regeling. Er werd hierover een vertrouwelijke opmerking geformuleerd tijdens de publieke consultatie.

121. [VERTROUWELIJK]

3.2.2.3.9. *Bijlage 8. Communicatie van een referentiewaarde door Elia handmatige regeling.*

122. Deze bijlage betreft de communicatie van een referentiewaarde door Elia handmatige regeling. Er werden correcties doorgevoerd, meer bepaald in Figuur 4, op basis van de opmerkingen in de publieke consultatie (zie paragraaf 108).

3.2.2.3.10. *Bijlage 9. Imputatiestructuur*

123. Deze bijlage betreft de Imputatiestructuur.

124. In de publieke consultatie over de Franstalige en Nederlandstalige versie van het voorstel, die liep van 20 maart 2020 tot 8 april 2020, merkte FEBEG op dat de boekingsreferenties in deze versies niet overeenkwamen met de overeenkomstige vergoedingen. Elia heeft dit in haar voorstel van 17 april 2020 aangepast.

3.2.2.3.11. *Bijlage 10. Contactpersonen*

125. Deze bijlage betreft de gegevens van de contactpersonen. Er werden hierover geen specifieke opmerkingen geformuleerd tijdens de publieke consultatie.

3.2.2.3.12. *Bijlage 11. Verklaring van de Elia Netgebruiker*

126. Het voorstel van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van de regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning moet de aanduidingsprocedure bevatten die het mogelijk maakt dat de netgebruiker niet rechtstreeks maar via een aangeduide derde de dienst voor de regeling van het reactief vermogen en het behoud van spanning aanbiedt overeenkomstig artikel 234 van het federaal technisch reglement.

Elia heeft deze regel die vervat is in artikel 234, vijfde lid, van het federaal technisch reglement herhaald in artikel II.2.1 van de Specifieke Voorwaarden en gepreciseerd dat de aanduiding van een derde partij door de netgebruiker moet gebeuren volgens de Verklaring van de Elia Netgebruiker zoals vermeld in Bijlage 11.

Bijlage 11 van het VSP-contract bevat meer bepaald het briefsjabloon dat moet worden gehanteerd indien de netgebruiker een derde partij wil aanduiden voor het leveren van de dienst voor de regeling van het reactief vermogen en het behoud van de spanning aan Elia.

Febeliec merkt op dat zij vermoedt dat CDS-gebruikers deze Bijlage 11 niet moeten gebruiken om een CDS-beheerder aan te duiden als VSP, aangezien de CDS-beheerder al per definitie handelt als VSP voor de Technische Eenheden binnen de CDS.

Deze opmerking van Febeliec wordt behandeld in paragraaf 77 van deze beslissing, waarnaar dan ook wordt verwezen.

127. De CREG merkt nog op dat de handtekening van Elia die vereist wordt op Bijlage 11 niet beperkend mag zijn op de aanduiding van een derde partij door de netgebruiker, maar bedoeld is voor ontvangst door Elia en de tegenstelbaarheid van de aanduiding van de derde partij aan Elia.

3.2.2.3.13. Bijlage 12. Prijsstructuur

128. Deze bijlage betreft de prijsstructuur voor de Dienst.

129. Verschillende marktpartijen hebben tijdens de publieke consultatie gereageerd op de voorgestelde prijsstructuur, zie paragrafen 60 tot 66. De feedback over de splitsing van de twee prijsbereiken is weerhouden. Elia heeft toegevoegd dat de limiet voor het Reactief Vermogen dat de verdeling tussen de twee prijsbereiken bepaalt door de VSP kan worden gekozen tussen 75% en 90% van het maximale (minimale) technische bereik in productie (absorptie), op basis van een technische verantwoording van de gekozen limiet. De CREG verwijst naar haar standpunt hierover uitgedrukt in paragraaf 64.

3.2.2.3.14. Bijlage 13. Prekwalificatieprocedure

130. Deze bijlage betreft de prekwalficatieprocedure met onder andere de bepaling van de Gevoeligheidscoëfficiënt α_{eq} voor het Diensttype Automatische Regeling. Er werden hierover geen specifieke opmerkingen geformuleerd tijdens de publieke consultatie. Wel stelde FEBEG dat de timing voor deze prekwalficatieprocedure niet duidelijk was (paragraaf 85) en heeft Elia verschillende keren naar deze prekwalficatieprocedure verwezen in haar antwoord in het consultatieverslag (zie bijvoorbeeld paragrafen 87, 90 en 106) .

4. CONCLUSIE

131. Overwegende de bevoegdheid voor de CREG tot goedkeuring van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning met toepassing van artikel 234 van het federaal technisch reglement,

Overwegende de bevoegdheid voor de CREG tot goedkeuring van de typeovereenkomst voor levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning met toepassing van artikel 4 van het federaal technisch reglement,

Overwegende de twee openbare raadplegingen (waarvan de tweede voor een bijkomende periode werd heropend) die Elia hield voorafgaand aan de voorlegging ter goedkeuring van het voorstel van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning, met inbegrip van de typeovereenkomst voor de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning, en de bijhorende consultatierapporten waarin Elia het gevolg dat ze gaf aan de ontvangen opmerkingen bespreekt (bijlagen 3 en 4),

Overwegende de begeleidende nota van Elia van 27 januari 2020, toegevoegd aan de documenten voor de openbare raadpleging (bijlage 5),

Overwegende het belang om tijdig over een goedgekeurde set van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning, met inbegrip van de typeovereenkomst voor de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning, te beschikken met het oog op de lancering door Elia in 2020 van een aanbestedingsprocedure voor de verwerving van de nodige diensten van regeling van het reactief vermogen en handhaving van de spanning voor de periode van 1 januari 2021 tot 31 december 2021,

Overwegende dat een aantal zaken verder uitgediept moeten worden, zoals de gevallen waarbij de eigenaar van de technische eenheid en de netgebruiker verschillende partijen zijn (paragraaf 100) en de uitwisseling van gegevens (paragraaf 82 en paragraaf 96), of vatbaar zijn voor redactionele verbetering,

Overwegende dat deze zaken momenteel niet opwegen tegen het voornoemde belang om tijdig over een goedgekeurde set van voorwaarden te beschikken met het oog op de lancering door Elia van een aanbestedingsprocedure voor de verwerving van diensten van regeling van het reactief vermogen en handhaving van de spanning voor de periode van 1 januari 2021 tot 31 december 2021 teneinde Elia in staat te stellen de noodzakelijke ondersteunende diensten te verwerven,

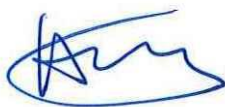
Beslist de CREG om het voorstel van Elia van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning met inbegrip van de typeovereenkomst voor de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning, goed te keuren, te weten de Franstalige versie van dit voorstel ontvangen per brief van 17 april 2020 (onderdeel van bijlage 1), en de Nederlandstalige versie van dit voorstel ontvangen per brief van 28 april 2020 (bijlage 1bis),

Beslist de CREG dat de goedgekeurde modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning voorwaarden met inbegrip van de typeovereenkomst voor de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning, in werking treden één maand na de goedkeuring door de CREG en ten vroegste op 1 januari 2021 en dat zij gelden tot eind 2021. Dat zulks vanzelfsprekend niet wegneemt dat zij reeds eerder door Elia voorgelegd worden in het kader van de aanbestedingsprocedure voor de verwerving van diensten van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning voor het jaar 2021,

Beslist de CREG, rekening houdend met wat in paragraaf 28 van deze beslissing wordt uiteengezet, dat Elia alsnog een redactionele controle dient uit te voeren van de onderlinge overeenstemming van beide taalversies van de bijgevoegde modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning met inbegrip van de typeovereenkomst voor de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning en dat zij een overzicht van de wijzigingen doorgevoerd ingevolge deze controle, louter en alleen om de overeenstemming tussen beide taalversies te verzekeren met respect van de huidige beslissing van de CREG, aan de CREG moet bezorgen en bekendmaken op haar website (www.elia.be) vooraleer zij worden aangeboden aan de marktpartijen,

Beslist de CREG dat voor de aankoop door Elia van diensten van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning voor de periode vanaf 2022 een voorstel van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning, met inbegrip van de typeovereenkomst voor de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning, moet worden ingediend in het Nederlands en/of Frans, waarin rekening wordt gehouden met wat uiteengezet wordt in de paragrafen 10, 13, 25, 47, 55, 57, 59, 72, 82, 83, 95, 96, 100, 102, 121 van deze beslissing.

Voor de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas:

Andreas TIREZ
Directeur

Koen LOCQUET
Wvd. Voorzitter van het Directiecomité

BIJLAGEN

Bijlage 1. Het voorstel van Elia van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning, met inbegrip van de typeovereenkomst voor levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning (in het Nederlands, Frans en Engels), ingediend per brief van 17 april 2020.

Bijlage 1bis. De gecorrigeerde Nederlandstalige versie van het voorstel van Elia van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning, met inbegrip van de typeovereenkomst voor levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning, ingediend per brief van 28 april 2020.

Bijlage 1ter. Het voorstel van Elia van de modaliteiten en voorwaarden van toepassing op de aanbieders van regeling van het reactief vermogen en van de handhaving van de spanning, met inbegrip van de typeovereenkomst voor levering van de dienst van regeling van het reactief vermogen en van handhaving van de spanning (in het Nederlands, het Frans en het Engels), ingediend per brief van 17 april 2020 met in *track changes* de wijzigingen ten opzichte van de ter publieke consultatie voorgelegde versie.

Bijlage 2. De brieven van Elia van 17 en 28 april 2020 (zonder bijlagen - in het Frans)

Bijlage 3. Het consultatierapport van Elia van 3 december 2019 betreffende Deel I “Algemene Voorwaarden” van de T&C VSP en de ontvangen opmerkingen van marktpartijen (in het Engels)

Bijlage 4. Het consultatierapport van Elia van 17 april 2020 betreffende de T&C VSP (exclusief Deel I “Algemene Voorwaarden”) en de ontvangen opmerkingen van marktpartijen (de vertrouwelijke versie - in het Engels)

Bijlage 5. De begeleidende nota van Elia van 27 januari 2020 (in het Engels)